

Kavakavanga na polea ke Iesus e valanga ni Jon

1.1-3 A Iesus Kristus e vala polea ki vano na manumanu na 7 sios

¹ Polea kua a Iesus Kristus mule e kavakavania. A Vuvu e vatunga na polea kua ni Iesus, a Iesus kete vatunga kavakava na kana voravora kamahi na goloaloa kua da pitu papa kini bele. A Iesus e geria kana engel ki ziho ki vala na polea kua ni niau, a Jon, kana vora. ² Hau a Jon, hau ta kavakavania na goloaloa laveve ta hadavia, na polea ke Vuvu, ia mai na polea ke Iesus Kristus.

³ A Vuvu da e kati kemihia matoto na kaka kua e ridim na polealea kamahi kua na poloka vakilalanga kua a Vuvu e vala. Azei kua e longoria polea kua ki muri vona, ia da a Vuvu e kati kemihia matoto vona. Na vuna na taem kua kara goloaloa kamahi kua kete bele, ti mai kini kokozoho kava.

1.4-8 A Jon e vapolungania polea ki vano na 7 sios kamahi

⁴ Hau a Jon, ta vapolungania na pas kua ki vano ni miu manumanu laveve kua na 7 sios na provins a Esia:*

Na mahariharia kamana magali malugu kana kaka kua meni ia e ba vovona, varira ia e mimia, ba muri ia da e vamule, e vano ni miu laveve. Ki

1:4 Kis 3.14; KnP 4.5. * **1:4** Esia Meni kua na provins kua ia na dihura kantri a Turki.

mai ve, na 7 vule kua dia ta lala dia kata mamadi na mugana kana sia king, ia dia ve dia ta vala kadia mahariharia kamana magali kemia ni miu laveve. ⁵ Ia mai ve, a Iesus Kristus, na kaka kua e lala kete tatani kavakava matotonia na polealea laveve ke Vuvu. Ia na kaka kua e muga matoto ki mahuri mule na matea, ki Paraha kana king laveve ri na vulovulo.

A Kristus e lala kete kulina matoto kiridolu, kini pele gotalani mulehidolu na poloka karabus na kadolu moge zahazaha laveve. E pele gotalani mulehidolu na vuna na topona mule. ⁶ Ia ti katidolu, tolu kene lupu na poloka kingdom katiu ke Vuvu, tolu kene kara kabuna pris kamahi ke Vuvu, na Tamani Iesus. Paleka boto laveve hizani Iesus Kristus za ni vavazaheanga ni zahe matoto, ia ni hada na goloaloa laveve, ia limoha!

⁷ Hadavia! Kua ia kua ti ziziho, na huduna mariaba, manumanu laveve da dia ta hadavia na matadia matoto, nuhu kua dia ta padea na diaro, ia da dia ta hadavia ve, manumanu laveve na vulovulo da dia ta hadavia dia ka tangi zahazaha matoto. Goloa kua, da e bele matoto! Ia limoha.

⁸ Na Paraha a Vuvu, e tani barae, “Hau na Alfa na Omega. Hau ia na varivuvuka kamana hozohozoana goloaloa laveve, Hau a Vuvu kua e ba vovona.† Varira, varira matoto, hau za ta

1:5 Ais 55.4; Sng 89.27. **1:6** Kis 19.6; KnP 5.10. **1:7** Dan 7.13; Mt 24.30; Mk 13.26; Lu 21.27; 1 Te 4.17; Sek 12.10; Jo 19.34, 37; Sek 12.10; Mt 24.30. **1:8** KnP 22.13; Kis 3.14. † **1:8** polea Grik Hau na Alfa na Omega, Leta rua: Alfa ia na varivuvuka leta na Grik alfabet, Omega ia na las leta na Grik alfabet.

mimia, kua da ba muri ka ziho, Hau ta matuha livutia goloaloa laveve.”

1.9-20 A Jon e hadavia a Kristus

⁹ Hau a Jon, na tazimiu. Muga hau ta karabusianga na ailan a Patmos, taraka kua ta vavala na polea ke Vuvu, kamana matotoka polea kua a Iesus e tania. Manumanu dia ka gala zahazaha ni niau balika kena dia ta gagala zahazaha ve ni miu. Tolu ia na kabu ke Iesus. Tolu ta lupu tolu ka madi bada tolu ka luluga na bizea kamahi kamani Iesus. Tolu laveve tolu na poloka kingdom ke Vuvu. ¹⁰ Boto katiu, ia na dama kana Paraha, na matuhanga kana Vule Tumonga ki vavonuhiau matoto, hau ka longoria na balungana kaka e goe kapopou matoto na lamagu, balika halingana biugel, ¹¹ ki tani barae, “Vapolu tadoria na poloka buk na goloaloa laveve kua tu hadavia. Ho tu vala vano na 7 sios kamahi kua ni Efesus, ni Smerna, ni Pergamum, ni Taiataira, ni Sardis, ni Filadelfia, ia mai ni Laodisia.”

¹² Hau ka tare poki kata hadavia azei matoto kua e popole. Hau ta hadavia na lam gol, e 7 kua dia ta vavarimadiriai. ¹³ Hau ka hadavia na kaka katiu e mamadiri na pidaka lam kamahi kua. Ia e hada balika na Tuna Kaka. Ki lohoria na kolos malaku kua e ziho ki kari havutia ve kabena karua. Na lete gol katiu e taza lobia korena vona. ¹⁴ Bakana kamani vuluka e puzopuzoa matoto, balika na vuluka sipsip, balika mariaba kua e kavukavua. Matana ki dudulu balika haroho.

¹⁵ Na kabena karua ki hada balika bras kua e tunua na haroho kapou ki puzo. Hau ka longoria na balungana, e balika halingana naru kapou kua e papado. ¹⁶ E pahoria na vitovito e 7 na limana kiri maroro. Na bainat katiu kua e matangara rua, ki matanga matoto, e pe na havana ki gotala. Damana ki kalageru matoto balika balangana voro, kua e hada varitihitihi matoto.

¹⁷ Tania ka hadavia, hau ta dua kara kabena, ka ma ngoro balika kaka kua ti mate kava, beta na makulu. Palaka ia vakuliau na limana kiri maroro, ki tani barae ni niau, “Taua nu kuahi. Hau ia na varivuvuka goloa laveve, ka hozohozaana goloaloa laveve ve. ¹⁸ Hau ia na kaka kua e mahuri, varira hau ta mate, palaka hadavia, kua Hau te mahuri mule kava, da ta ma mamahuri roro! Hau ka pahoria ve na ki kara Matea kamana Malala kana manumanu kua dia te varimateai kava. ¹⁹ Kubarae, da tu vapolu tadoria polealeana goloaloa laveve kua tu hadavia kua ti bebele kava, ia mai kua, na goloaloa laveve kua ba muri kete bele ve. ²⁰ Na pole paritigitigia na 7 vitovito kua na limagu kiri maroro, kamana na 7 gol lam kua, ia e pebarae, na 7 vitovito dia na engel kamahi kana 7 sios kamahi.† Na 7 lam kua, ia na 7 sios kamahi.”

2

2.1-7 Na polea kua e vano na sios ni Efesus

1:15 Ese 1.24; 43.2. **1:17** Ais 44.6; 48.12; KnP 2.8; 22.13.

† **1:20** Manumanu taza dia ta lohoihoia engel 7 kua dia ta lidaman na lotu katiutiu. Manumanu taza dia ta lohoihoia dia engel dia ta hada poto na lotu katiutiu.

¹ Na kaka kua ki tani barae, “Vapolungania polea kua ni vano na engel kara sios kua na taon Efesus.* Vapolu baraenia, ‘Hau ta lala kata pahoria na 7 vitovito kua na limagu kiri maroro, ka lala kata vavana na pidaka 7 gol lam kua. ² Kava te lala ka mogemoge laveve, kamana ka galangalanga laveve. Ta lala ve habuka tu lala koto madi bada nu luluga bizea. Ki beta ve ni lala kete kukuli kara nuhuta moge zahazaha. Kava kunu parakilania nuhu kua dia ta tania habuka dia na apostel kamahi, kunu pari vutuhia habuka, beta dia na apostel matoto, dia ta nuhuta vairukua. ³ Tu lala koto madi ni bada nu luluga za bizea na hizagu, ki beta ni buzabuzahiho nu zuka tapunia.

⁴ Palaka polea katiu kata tania kiriniho ia e pebarae, kilaka kua tu bilip varivuvu, e kuli matoto kiriniau. Palaka kua, ti beta ni ma kukuli marata kirigu balika muga. ⁵ Hadavia, tu zuka tapunia moge kemikemi kunu poke kava. Zuka tapunia ka moge zahazaha kamahi kena, nu kati mulehia moge kemikemi kua muga tu lala koto kakatia. Tani beta nu zuka tapunia ka moge zahazaha, da ta mai ka pele kakava na lam kena na mudina. ⁶ Palaka ka moge katiu kua ta hadavia ki kemi ia kua. E beta ni kuli matoto kara mogemoge kana manumanu kamahi ke Nikolas. Hau ve, e beta matoto ni kuligu kara kadia mogemoge.

2:1 KnP 1.16; 1.20. * **2:1** polea kua e vano na engel kara sios kua na taon Efesus, palaka e popole na mogemoge kana Kristen kamahi ni Efesus.

⁷ Azei kua talingana vona, ia kete tabu longo papa kara polea kana Vule Tumonga kua e tatania kara sios kamahi. Azei kua e vin na varihubia, ia da ta vala matuhanga vona kua kete mai ni pelea haninga na hai kua e vala mahuri roroa kua na poloka vanua he Vuvu heta na lagato.’”

2.8-11 Na polea kua e vano kara sios ni Smerna

⁸ Na kaka kua ki tani barae, “Vapolungania polea kua ni vano na engel kua na sios na taon Smerna.† Vapolu baraenia, ‘Na polea kua ia e pe na Kaka kua ia na varivuvuka goloa laveve, ki hozohozoana goloaloa laveve ve. Varira e mate kua kini mahuri mule. ⁹ Hau ta lala na bizea laveve kamana varitihia laveve kena e bebele kiriniho. Ka lala ve habuka beta matoto ka goloaloa vona. Palaka ho tu risman matoto! Hau ta longoria na pole valabilabia kana nuhu kena dia ta gala dia ka popole tadoriho. Dia ta tatania habuka dia a vuni Iuda, palaka beta. Dia ta bukuna kabu ke Satan. ¹⁰ Tabarae ka lolohoia ni pepelea na bizea kua ti mamai kiriniho, nu kukuahi. A Satan da e katia manumanu, dia ka varaga hohoria taza ni miu kara karabus kete parakilanga kamiu bilip. Da miu ta hatunia bizea na dama e 10. Palaka bada na ka bilip ki mule na ka matea. Hau da ta vala mahuria ni niho habuka kadoaho.

2:7 Stt 2.9; KnP 22.2; Ese 28.13; 31.8. **2:8** Ais 44.6; 48.12; KnP 1.17; 22.13. † **2:8** polea kua e vano na engel kara sios kua na taon Smerna, palaka e popole na mogemoge kana Kristen kamahi ni Smerna.

¹¹ Azei kua talingana vona, ia kete tabu longo papa kara polea kana Vule Tumonga kua e tatania kara sios kamahi. Azei kua e vin na varihubia, ia mara beta ni mate polo. Mara beta matoto.’”

2.12-17 Na polea kua e vano kara sios ni Pergamum

¹² Na kaka kua ki tani barae ve ni niau, “Vapolungania polea kua ni vano na engel kara sios kua na taon Pergamum.† Vapolu baraenia, ‘Na polea kua, ia e pe na kaka kua e papahoria na bainat kua e matanga rua, ki matanga matoto. Ia e tani barae, ¹³ “Hau ta lala kemikemihia matoto na malala kena tu mimia vona. Na malala kena, ia na sia king ke Satan vona. Palaka ta lala habuka tu poto bada matoto na hizagu, ki beta nu lala koto litiginia ka bilip. Muga a Antipas ia e lala kete tatani kavakava kagu polea na manumanu, kilaka kena e ba mimia kamaniho. Ia e lala kete muri matoto na kagu polea dia ka hubi matehia na ka malala. Ho tu hadavia golea kua e bele, palaka beta nu zuka tapuniaiu.

¹⁴ Palaka kagu polea pitu kiriniho. Manumanu taza kena ni Pergamum, dia te mumuri na moge ke Balam, kua varira e sikulnia a King Balak, na moge kua kete rukia a vuni Israel dia na poka na moge zahazaha. E rukidia, dia kene hahania na haninga kua dia ta opa vona na vuvu vairukuruku dia kene kakatia mogepa

2:11 KnP 20.14; 21.8. **2:12** Ais 49.2; KnP 1.16. † **2:12** polea kua e vano na engel kara sios kua na taon Pergamum, palaka e popole na mogemoge kana Kristen kamahi ni Pergamum. **2:14** Nam 22.5, 7; 31.16; Lo 23.4; Nam 25.1-3.

magali buhua kamana. ¹⁵ Kua, ti pepebarae ve. Manumanu taza ra kena, dia te mumuri na vaketeketea kana manumanu ke Nikolas. ¹⁶ Miu zuka tapunia kamiu moge zahazaha kamahi kena! Ta ni beta, da pitu papa hau ta vano kiriniho, hau ta varihubi kamadia na bainat kua e pe na havagu ki gotala.”

¹⁷ Azei kua talingana vona, ia kete tabu longo papa kara polea kana Vule Tumonga kua e tatania kara sios kamahi. Azei kua e vin na varihubia, ia da e vanganga na mana taza kua e ngoro paritigi. § Da ta vala ve na kedo kua e puzopuzoa kua na hizana vahoru e vapolunganga vona. Ki mara beta kaka motu ve ni lala hiza kua. Kaka za kua e valanga na kedo kua vona za, ia za da e lala na hiza kua.’ ”

2.18-29 Polea kua e vano kara sios ni Taiataira

¹⁸ Na kaka kua ki tani barae ve ni niau, “Vapolungania polea kua ni vano na engel kua na sios na taon Taiataira.* Vapolu baraenia, ‘Hau na Tuni Vuvu, matagu e balika haroho kua e dudulu, kabegu ki kalageru matoto balika bras kua e polisianga ki kakalageru. ¹⁹ Kava te lala ka mogemoge laveve kena tu kakatia. Hau ta lala, e lala kete kukuli matoto kara manumanu, ku bilip ni niau, ku lala koto kokodonia manumanu. Ta lala tu madi bada na bizea laveve kena e bebele

2:17 Kis 16.14-15; 16.33-34; Jo 6.48-50; Ais 62.2; 65.15. § **2:17** Mana ia na haninga a Vuvu e vala na dama kua a vuni Israel dia ta mia na poloka deset. Hada Kisim Bek 16 na Buk Song 78.24 na poloka Pidgin Baibel. **2:18** KnP 1.14-15. * **2:18** polea kua e vano na engel kara sios kua na taon Taiataira, palaka e popole na mogemoge kana Kristen kamahi ni Taiataira.

kiriniho. Hau ta lala ve, habuka ka mogemoge kamahi kena, ti dopa kini kakapou na dama laveve.

²⁰ Palaka na moge katiu kua ta hadavia ki beta ni kemi ia kua. Tu hada vanonia na tavine kena a Jesebel, kini ma mimia kamaniho.† Na tavine kena e tania ia na profet katiu. Kana vaketeketea kini rukia kagu voravora kamahi dia kene kakatia mogepa magali buhua, dia kene hahania ve na midana enimel kua e opa voa vona na vuvu vairukuruku kamahi. ²¹ Ta vala taem vona kete zuka tapunia kana moge zahazaha ni tare poki ni vamule ni niau, palaka ki beta ni kulina kete zuka tapunia kana mogepa magali buhua kena. ²² Kubarae da ta vadua langaria mazahi kapou matoto vona. Ia kamana nuhu kena dia ta kakatia mogepa magali buhua kamana, da dia ta pelea varitihia kamana bizea kapou, kua tani beta dia na zuka tapunia na moge zahazaha kana tavine kena. ²³ Habu tutuna tavine kena ve, da ta vaihubi mate kamadia ve. Kata kubaraenia manumanu laveve na sios dia kata lala habuka, hau ta lala kata sikelni kemikemihia hatuhatia kamana lohoihoia kana manumanu laveve. Da ta kadea katiukatui ni miu muri na kamiu mogemoge laveve kena miu ta lala miu kata kakatia.

2:20 1 Kin 16.31; 2 Kin 9.22, 30. † **2:20** A Jesebel ia hizana kwin katiu ni Israel bukuni varira. Kana moge e zaha, zaha matoto. Hada 1 King 18.4, 19.1-2, 21.1-26, 2 King 9.22, 9.30-37. Dia ta lohoia tavine katiu na kabu ke Nikolas ia e lala kete vaketea manumanu taza ni Taiataira dia kata mumuri na kana moge zahazaha, kubarae dia ka kohania ni Jesebel. **2:23** Sng 7.9; Jer 17.10; Sng 62.12.

²⁴ Palaka kagu polea kirimiu manumanu taza ve kua na sios ni Taiataira kua beta miu na mumuri na vaketeketea kana tavine kena, ki beta ni sikulnimiu na sikul vairuku kua e kohania na “Polea paritigi ke Satan.” Kagu polea kirimiu e pebarae, mara beta na vala bizea ni miu.

²⁵ Palaka miu paho poto na golea laveve kena miu te pelea kava, ki nap ka bele mule.

²⁶ Azei kua e vin na varihubia, ki muri matoto na kagu mogemoge ki vano ki mule na hozoho-zoana golealoa laveve, ia da ta vala matuhanga vona kete kara paraha ni hada na kantri laveve.

²⁷ Da kana matuhanga e balika haine ki hada poto na kantri laveve. Da e hutu momozidia balika sospen garigari. Galanga kua kata vala vona ia da e balika na galanga kua a Tamagu e vala ni niau kata hada poto na kagu manumanu.

²⁸ Da ta vala ve vona na hupu kua kara dama.

²⁹ Azei kua ni talingana vona, ia kete tabu longo papa kara polea kana Vule Tumonga kua e tatania kara sios kamahi.’ ”

3

3.1-6 Na polea kua e vano na sios ni Sardis

¹ Na kaka kua ki tani barae ve ni niau, “Vapolungania polea kua ni vano na engel kara sios kua na taon a Sardis. Vapolu baraenia, ‘Na polea kua, e pe na kaka kua e papahoria na 7 vitovito na limana, ki bosim na 7 vule kua ke Vuvu. Hau ta lala ka mogemoge laveve. Manumanu dia ta lala dia kata tatani barae kiriniho, “Na sios kuari e mahuri.” Palaka ki beta, ho kava tu mate.

² Kubarae, lama! Vabadangani mulehia ka moge kemi pitu kena e ba vovona ni mahuri mule. Na vuna ma beta nu vahozovi kemikemihia ka galanga na matani Vuvu. ³ Na Kalohua kemi kena muga tu longoria ku pelea, ia koto muri vona, nu zuka tapunia ka moge zahazaha, nu tare poki nu vamule ni niau. Tani beta nu ma ngongoro, ia da ta bele kiriniho balika kaka mata vanaho. Da mara beta nu lala na taem kua kata bele kiriniho vona. ⁴ Palaka manumanu taza kena na poloko, ia beta dia na vata molumoluhia kadia kolos. Kadia moge e kemi, ki nap dia kata lohoria kolos kavukavua dia na vavana kamaniau.

⁵ Azei kua e vin na varihubia, ia da e vazohoradia ve na kolos kavukavua balika dia ve. Mara beta na lavelavehia hizana na buk kara mahuria. Da ta kohani kavakava hizana na matani Tamagu, kamana kana engel kamahi.

⁶ Azei talingana vona, ia kete tabu longo papa kara polea kua na Vule Tumonga e tatania kara sios kamahi.’ ”

3.7-13 Polea kua e vano kara sios ni Filadelfia

⁷ Na kaka kua ki tani baraenia ve ni niau, “Vapolungania polea kua ni vano na engel kua na sios na taon a Filadelfia. Vapolu baraenia, ‘Hau ta tumonga matoto, Hau na vuvuna moge kua e matoto. Hau ta pahoria na ki ke Devit. Nazia kua ta na vukazia, ia mara beta kaka katiu ni tabaria. Nazia kua ta tabaria, ia mara beta kaka katiu ni vukazia. ⁸ Kava te lala ka moge laveve kena tu

3:3 Mt 24.43-44; Lu 12.39-40; KnP 16.15. **3:5** Kis 32.32-33; Sng 69.28; KnP 20.12; Mt 10.32; Lu 12.8. **3:7** Ais 22.22; Jop 12.14.

kakatia. Hadavia, te vukazia na doa katiu kua e ma ki ngangapa za, ki mara beta kaka katiu ni tabaria. Hau ta lala habuka ka matuhanga pitu kua e ba vovona, ku ba papaho poto na kagu polea ki ma beta nu vala lama kara hizagu. ⁹ Da ta katia nuhu kena dia ta bukuna kabu ke Satan kena, dia ka tatania habuka dia ta bukuni Iuda, palaka ki beta, dia ta mata vairukuruku. Da dia ta mai dia ka padonia tuturudia na kabe. Da dia te lala matotonia habuka, hau e kuligu matoto kiriniho. ¹⁰ Ho tu poto bada na kagu polea ku hatu taturia za ku ma luluga na bizea laveve kena e bele kiriniho. Kubarae da ta madi karikari ka na taem kara parakilakilanga kua keteni bele kara manumanu laveve na garigari. ¹¹ Kozoho katane ziho. Paho poto na golea kena ni niho, kete beta kaka katiu kete vinim ho ni pelea prais kua kata vala ni niho.

¹² Azei kua e vin na varihubia, ia da ta katia ki kara huduhudu kua e paho taturia na tempel kana kagu Vuvu. Da mara beta ve ni gotala ve na ruma ke Vuvu. Da ta vapolungania na hizana kagu Vuvu vona. Ka vapolungania ve na hizana taon kapou kana kagu Vuvu ve vona. Ia na Ierusalem vahoru kua kete pe ni Vuvu ni mai. Da e pe na lagato ki ziho. Da ta vapolungania hizagu vahoru ve vona. ¹³ Azei talingana vona, ia kete tabu longo papa kara polea kua na Vule Tumonga e tatania kara sios kamahi.’ ”

3.14-22 Polea e vano na sios ni Laodisia

¹⁴ Na kaka kua ki tani baraenia ve ni niau, “Vapolungania pas kua ni vano na engel kua na sios na taon Laodisia, ‘Hizagu: Ia Limoha, hau ta vala pas kua. Ka lala kata tani kakava na matotoka polea na dama laveve. Hau ia na vuvuna goloaloa laveve kua a Vuvu e katia. ¹⁵ Kava te lala ka moge laveve kena tu lala koto kakatia. Hau ta lala habuka beta nu kalolo o beta nu totoba. Palaka e kuligu, koto ma kakalolo za o koto totoba za. ¹⁶ Palaka kua beta nu totoba matoto o nu kalolo matoto, palaka na pidaka za. Kubarae katane luahaniho na havagu. ¹⁷ Tu lala koto tatani barae kiriniho mule, “Hau ta risman. Kagu goloaloa e luba matoto kubarae, ki beta na sot na goloa katiu.” Palaka beta. Ho kena, kazaha ho, tu mia zahazaha matoto ki beta nu lala habuka ho beta matoto ka goloa katiu vona, mata e keu, ku pupu lavevea. Ki beta nu hahada lala. ¹⁸ Ta vala lohoihoia kemi ni niho pebarae, koto kadea gol ni niau. Na gol kua na haroho ti tunia kini pele kakava laveve na goloaloa laveve kua e beta ni kemi vona. Kubarae e dopa ki kemi koto kadea gol kua, ho nu kara risman matoto. E dopa ki kemi ve koto kadea na loholohoa kua e kavukavua nu lohoria kete beta koto pupu lavevea nu pupuae na matana manumanu. Kadea ve na marasin kara mata, koto taruhia na mata koto hada vutu. ¹⁹ Kua ni kuligu kara kaka katiu, ia ta lala kata pole kirina na vahotovia kana moge. Kubarae lohoi vuvunia za koto vahotovia ka mogemoge kamahi, nu zuka tapunia ka moge zahazaha kamahi.

²⁰ Hau ta mamadi na doa ka huhubia. Kua kaka katiu ni longoriau ni vukazia doa, ia da te hoho miro kene hanihani rua. Hau da te hanihani kamana, ia kini hanihani kamaniau. ²¹ Azei kua e vin na varihubia, ia da ta vala matuhanga vona kete mia kamaniau na kagu sia king, habuka hau kua ta vin na varihubia, kene mia kamani Tamagu na sia king ke Tamagu. ²² Azei kua ni talingana vona, ia kete tabu longo papa kara polea kua na Vule Tumonga e vavala kara sios kamahi.’ ”

4

4.1-11 Dia ta lotu ni Vuvu na lagato

¹ Muri na kua, hau ta hadavia, na doa katiu na lagato e vukaza ki ngangapa. Na kaka kua muga ta longoria e pole, ia pole mule kamaniau. Balungana ki balika halingana biugel. E tani barae ni niau, “Mai zahe ri kua, hau kata vatunga ni niho nazia kua kete bele, muri na goloaloa laveve kena ti bele kava.” ² Na matuhanga kana Vule Tumonga ki vavonuhiau, hau ta hadavia na sia king katiu na lagato, ka hadavia ve na kaka katiu e mimia na huduna sia king kua. ³ Na kaka kua e mimia na huduna sia king kua, livuhana e kalageru balika kedo kua e kohanga na jaspera, ki hada balika kedo baritunutunua kua e kohanga na konilian. Na kulumaguri ki lobia na sia king kua, na kulumaguri kua e kalageru balika kedo kua e kohanga na emeral. ⁴ Na sia king kamahi e 24 ve kua dia ta lobia na sia king kua. Na pararaha e 24 dia ka mimia na sia king kamahi

kua. Dia ka lohoria na kolos kavukavua dia ka kudukudu hate kana king, kua e katua na gol. ⁵ Hau ka hadavia ki hahanimata ki mai vano ki pe na sia king kua, hau ka longoria na mariaba ki vulukururu, ki vali durumania matoto malala. Na mugana sia king kua, ia na lam e 7 kua dia ta madi dia ka dudulu. Na lam 7 kua, ia na vule ke Vuvu. ⁶ Na mugana sia king kua ve, ia na goloa katiu ve vona, e hada balika na dazi kapou kua e katua na galas, ki kavakava matoto.

Na goloa garamo kua dia ta varimadiriai na kona garamo kua na sia king kua. Na goloa garamo kua, dia ta mahuri, matadia e luba matoto, ki kari havutia matoto na livuhadia laveve. ⁷ Nabawan goloa kua e mahuri, ia e hada vinaka laion. Naba 2 goloa kua e mahuri, ia e hada balika bulmakau tamohane. Na toluna goloa kua e mahuri, ia e hada balika tinoni. Garamona goloa kua e mahuri, ia e hada balika na kabakovu kua e bebebe. ⁸ Goloa garamo kua, kua dia ta mahuri kua, dia laveve banitidia laveve e 6. Matadia luba ki kari havutia livuhadia laveve, na tauri banitidia ve, ia na matadia ve vona. Marigo, dama beta dia na hihivu kua dia ta gala dia ka tatani barae,

“Paraha, Ia a Vuvu kua e matuha matoto ia e tumonga, tumonga, tumonga. Varira ia e mimia, meni kua ia e ba vovona, ba muri ia da e vamule.”

⁹ Boto laveve kua na goloa garamo kua dia ta vavala glori dia ka vavazahenia, dia ka hahate

4:5 Kis 19.16; KnP 8.5; 11.19; 16.18; Ese 1.13; KnP 1.4; Sek 4.2.

4:6 Ese 1.22. **4:6** Ese 1.5-10; 10.14. **4:8** Ese 1.18; 10.12;

Ais 6.2-3.

motunia na Kaka kua e mimia na sia king kua e mahuri roro ki beta hozohoano, ¹⁰ ia da na pararaha kamahi kua e 24 kua, da dia ta padonia tuturudia na mugana Kaka kua e mimia na sia king ki mahuri roro ki beta hozohoano, dia ka lotu vona. Na pararaha 24 kamahi kua, da dia ta hulia kadia hate kana king kamahi kua na bakadia laveve, dia ka taruhia na mugana sia king kua, dia ka vazahenia hizana Kaka kua e mimia na sia king kua, dia ka tani barae,

¹¹ “Kahita Paraha, kahita Vuvu, Ho kazihe ia ka matuhanga e kapou matoto, manumanu laveve dia kata hilohilo ni niho, dia na vavazahenia hiza, dia na mimia za na taura ka matuhanga. Na vuna, ia ho za kua tu katia golea laveve. Na ka lohoihoia mule ho ku katia golea laveve ki bele, kua hoi an, dia kene lololi kua.”

5

5.1-5 A Jon e hadavia na buk katiu kua e tabara

¹ Hau ka hadavia na Kaka kua e mimia na sia king, e papahoria buk katiu na limana kiri maroro. Na buk kua ki balika pepa malaku, ki vilua ki pere porota. Na buk kua e vapolupolu voa na lamana ia mai na poloka ve. Na buk kua ki vilua ki pere porota ki bada matoto na honana kandel e 7. ² Pale, hau ta hadavia na engel katiu kua e matuha matoto, e goe kapopou matoto ki tani barae, “Azei e dangea kete pele kakava na honana kandel kua e pere porota na buk kua vona, ni vukazia na buk kua?” ³ Palaka ki

beta kaka katiu kua heta na lagato, o na huduna garigari, o na poloka garigari, ni dangea kete vukazia na buk kua ni hadavia poloka. ⁴ Kubarae ka tangi marata na vuna ta hadavia habuka beta ni parua kaka katiu kua e dangea kete vukazia na buk kua ni hadavia poloka. ⁵ Palaka na paraha katiu ni dia na 24 pararaha kua, ia tani barae ni niau, “Taua nu tangi. Hada nu hadavia, na Laion kua e bele na zukani Iuda, e pizuzu ki zahe na laen ke habu tubuni King Devit. Ia ti vin na varihubia kini ditaduria hana vagi kamahi. Ia e nap kete pele kakava na goloa kua e pere porota na buk kua vona, ni vukazia na buk.”

5.6-10 A Jon ti hadavia na Tuna Sipsip

⁶ Pale, hau ta hadavia na Tuna Sipsip katiu, e mamadi. E hada balika muga e hubu matoa, palaka kua ti mamadi na pidaka sia king kamana goloa garamo kua dia ta mahuri. Ia ki madi pida na sia king kana pararaha kua e 24. Na Tuna Sipsip kua, kana kom e 7, matana e 7. Na 7 matana kamahi kua, ia na vule 7 ke Vuvu, kua a Vuvu ti geridia, dia kene ziho kara malala laveve na garigari. ⁷ Pale, na Tuna Sipsip ia vano pelea na buk kua na marorona limana Kaka kua e mimia na sia king. ⁸ Tania ki pelea na buk kua, na goloa garamo kua dia ta mahuri, ia mai na 24 pararaha kamahi kua, dia ta dua kara kabena Tuna Sipsip kua. Katiukatiu ni dia e pahoria musik kua e hada balika gita, dia ka pahoria ve na dis gol kamahi, e vonu na insens kua e hubi papa matoto. Na hazuka insens kua, ia na

5:5 Stt 49.9; Ais 11.1, 10. **5:6** Ais 53.7; Sek 4.10. **5:8** Sng 141.2.

lotua kana manumanu ke Vuvu kua e zazahe ni Vuvu. ⁹ Dia ka habia na linge vahoru katiu. Na polealeana linge kua e pebarae,

“Ia Ho za kua ti dangea koto pelea na buk nu pele kakava na honana kandel kena e pere porota na buk vona. Na vuna dia ta hubi mateho. Na vuna na topo za, ia kua tu pele mulehia manumanu laveve vona, kunu valadia, dia kene vano ke Vuvu. E limoha, ho tu kadea ku pele mulehia manumanu laveve bukuna zukazuka laveve, bukuna pole matotoa laveve, kua livuhadia e hada paramotu paramotu, bukuna kantri laveve.

¹⁰ Ia Ho za tu katia dia kene kara pris na kabu kana king, dia kene kodonia kahita Vuvu. Da dia ta hada na manumanu laveve bukuna garigari.”

5.11-14 Dia te vazahenia hizana Tuna Sipsip

¹¹ Pale, hau ta hada mule ve, hau ta longoria na engel kamahi kua e luba matoto. E 100 milion luba, 1,000 taems 1,000 luba matoto. Dia ta madi lobia na sia king kamana goloa garamo kua dia ta mahuri, kamana pararaha kua e 24. ¹² Dia ka goe varitihia matoto dia ka tani barae,

“Na Tuna Sipsip kua muga dia ta hubi matehia, ia za e dangea matoto kaka kete vavazahenia hizana kete pelea goloa mata mulimuli laveve, kamana lohoihoia pa, kamana matuhanga kapou matoto. Ia za e nap matoto, manumanu dia kata

vavazahenia hizana dia na hilohilo vona dia na hahate motunia.”

¹³ Pale, hau ta longoria na goloa laveve kua na lagato, ia mai kua na huduna garigari, ia mai kua na taura garigari, ia mai kua na huduna dazi kamana goloa laveve kua na poloka, dia ta habihabi dia ka tatani barae,

“Na Kaka kua e lala kete mimia na kana sia king, ia mai na Tuna Sipsip ve, paleka manumanu laveve dia na vazahenia hiza-hiro dia na vala hiza kapou kamana glori kapou matoto ni hiro, hiro na kara king na garigari kua na dama laveve, beta hozohozoana!”

¹⁴ Na goloa garamo kua dia ta mahuri dia ta tani barae, “E limoha.” Pale, na pararaha kua e 24, dia ta padonia tuturudia dia ta lotu ni hiro.

6

6.1-17 Na Tuna Sipsip ti pele kakava na honana kandel kua e pere porotia na buk

¹ Hau ta hadavia na Tuna Sipsip e pelea na buk kua, e pere porota na honana kandel e 7, ia pele kakava na honana kandel katiu. Pale, hau ta longoria katiu ni dia na goloa garamo kua e mahuri e pole, ka longoria balungana e pole balika mariaba kua e vulukururu. E tani barae, “Mai!” ² Pale, hau ta tunga hau ta hadavia na hos kavukavua katiu, na kaka kua e rorovo na huduna hos kua, e pahoria na banara katiu, dia ka vala na hate kana king vona. Na kaka kua ki

rovo vano balika kaka kua e vin na varihubia, kini vivin na varihubia laveve.

³ Tania na Tuna Sipsip ki pele kakava na ruana honana kandel kua e pere porotia na buk, hau ta longoria na ruana goloa kua e mahuri e tani barae, “Mai!” ⁴ Pale, na hos katiu ve ia mai gotala, e hada baritunutunua matoto. Dia ka vala matuhanga na kaka kua e rorovongania na hos kua, kete pele kakava magali malugu kamana mia kemikemia na manumanu laveve na garigari, kete katia manumanu dia na vavaihubi mate manumanu. E valanga na bainat kapou matoto vona kete katia galanga kua vona.

⁵ Pale, na Tuna Sipsip ia pele kakava na toluna honana kandel kua e pere porotia na buk, hau ta longoria na toluna goloa kua e mahuri e tani barae, “Mai!” Hau ka tunga, hau ta hadavia na hos halohaloa katiu. Na kaka kua na huduna hos kua, e papahoria na sikel katiu na limana. ⁶ Pale, hau ta longoria na halinga katiu e balika balungana kaka e pole ki pe na pidaka goloa garamo mahuri kua, ki tani barae, “Vano nu katia manumanu dia kata sot na haninga. Kadoadia kua dia ta pepelea kua kara dama katiu, ia da e nap za dia kata kadea na sospen kote katiu na vit o sospen kote tolu na bali* . Palaka tabarae nu vairohia na hadia haina oliv kamana haina vaen, kete hadia oil na oliv vona kamana hadia vaen.”

⁷ Tania na Tuna Sipsip ki vukazia na garamona honana kandel kua e pere porotia na buk, hau ta longoria na garamona goloa mahuri kamahi

6:4 Sek 1.8; 6.2.

6:5 Sek 6.2, 6.

* 6:6 bali = ia na vit motu.

kua e tani barae, “Mai!” ⁸ Pale, hau ta tunga hau ta hadavia na hos katiu e hada havuhavua! Na kaka kua na huduna e kohanga na Matea. A Hades, na malala kana nuhu kua dia te varimateai kava, ia e mumuri pamuhi na lamana Matea kua. Ki valanga na matuhanga ni hiro, hiro kata vaihubi mate na kabuna manumanu katiu na kabuna manumanu garamo na garigari, na bainat, kamana vitolo kapou, kamana mazahi kapou, hiro ka geria ve na enimel havurengo kamahi bukuna garigari dia ka vaihani mate ve kamadia.

⁹ Tania na Tuna Sipsip ki pele kakava na limata honana kandel kua e pere porotia na buk, hau ta hadavia na taura altar, na vulena nuhu kua e hubu matoa dia taraka kua dia ta potu bada na polea ke Vuvu, dia ka tatani kakava kana polea.

¹⁰ Na vulena manumanu kamahi kua, dia ka goe kapopou matoto dia ka tani barae, “Paraha King kana goloaloa laveve, Ho ku Tumonga, ka moge ki matoto za. Da ngiza kunu koto kara manumanu na garigari kunu kolia kua dia ta hubi matehihita?” ¹¹ Pale, ia valanga na kolos malakulaku kua e kavukavua na katiukatuu ni dia. Pale, ia tanga ni dia habuka, dia kata guru ki havarau pitu, ki vano ki nap ki hubi matehi hozova habu tazidia kua dia ta lupu dia ka gagala ke Kristus.

¹² Pale, hau ta hadavia, na Tuna Sipsip ti pele kakava na naba 6, honana kandel kua e pere porotia na buk. Pale, na vuruhe kapou matoto e kulu. Na voro ia vano ia hada

halohaloa balika lavalava halohaloa. Na lingabo ia hada baritunutunua matoto balika topo, ¹³ na vitovito kamahi dia ta huru kara garigari, balika palekana haina fik kua ma beta ni polu, na kavili kapou ki habi katia dia ka huhuru. ¹⁴ Na mariaba ve ki balavutuka, balika mat kua e didua. Na potuna kamana ailan laveve dia ta vahere kakavanga na mudidia. ¹⁵ Pale, na king kamahi bukuna garigari, kamana lidaman kamahi na gavman, kamana lidaman kamahi na armi kamahi, ia mai na risman kamahi, ia mai nuhu kua kadia naba vona, ia mai dia vora vetanga kamahi, kamana nuhu kua beta dia na vora vetanga, dia laveve dia ta vano paritigi na poloka babe ia mai na zezeleka kedokedo kapopou kamahi kua na potupotuna kamahi. ¹⁶ Dia ka goe kara potupotuna kamana kedokedo kamahi, “Miu dua langalanga kirihita, miu na kari havutihita na matana kaka kua e mimia na sia king, kamana magali varitihia kana Tuna Sipsip. ¹⁷ Na vuna, na dama kua kara kahiro magali varitihia ti bele, azei matoto da e mahuri na dama kua?”

7

7.1-8 A Vuvu e taruhia mak na 144,000 manu-manu bukuni Israel

¹ Ba muri vona, hau ta hadavia na engel garamo dia ta mamadi na kona garamo na garigari. Dia ka paho tadoria na kavili garamo

6:13 Ais 34.4. **6:14** KnP 16.20. **6:15** Ais 2.19, 21. **6:16** Hos 10.8; Lu 23.30. **6:17** Jol 2.11; Mal 3.2. **7:1** Jer 49.36; Dan 7.2; Sek 6.5.

kua na garigari. Kete beta kavili kete habinia garigari o dazi o haihai kamahi. ² Pale, hau ta hadavia na engel katiu e pe ni Ist. Ki pahoria na mak ke Vuvu, kua e mahuri roro. Na engel kua ki goe kapopou matoto kara engel garamo kua a Vuvu ti vala matuhanga ni dia, dia kata vairohia na garigari kamana dazi. ³ E tani barae, “Tabarae miu na vairohi tapunia na garigari o dazi o haihai kamahi. Miu guru hita ka taruhia na mak na damana voravora kamahi ke Vuvu.” ⁴ Pale, hau ta longoria na naba na manumanu kua e taruha na mak ke Vuvu na damadia. Kadia naba e 144,000. Dia ta bukuna zukazuka laveve ni Israel.

⁵ Na laen ke Iuda, dia 12,000 manumanu kua e taruha mak ni dia, na laen ke Ruben dia 12,000, na laen ke Gat dia 12,000,

⁶ na laen ke Aser dia 12,000, na laen ke Naptali dia 12,000, na laen ke Manase dia 12,000,

⁷ na laen ke Simeon dia 12,000, na laen ke Livai dia 12,000, na laen ke Isakar dia 12,000,

⁸ na laen ke Sebulun dia 12,000, na laen ke Iosep dia 12,000, na laen ke Benjamin dia 12,000.

7.9-12 Kabuna manumanu kapou matoto dia ta lotu ni Vuvu

⁹ Pale, muri na kua, hau ta hadavia na kabuna manumanu kapou matoto, mara beta kaka ni haze hozovidia. Manumanu kamahi kua dia ta bukuna kantri laveve, bukuna zukazuka laveve, kua livuhadia e hada paramotu paramotu, bukuna pole matotoa laveve. Dia laveve dia ta lohu dia ka madi na mugana sia king na matana Tuna Sipsip. Dia ta loholoho na kolos kavukavua

malakulaku dia ka pahopaho na dangadangana baibai na limadia. ¹⁰ Dia ka goe kapopou matoto dia ka tani barae,

“Kadolu Vuvu kua e lala kete mimia na kana sia king, ia mai na Tuna Sipsip, ia hiro za kua hiro ta lala hiro kata pele mulehidolu.”

¹¹ Pale, na engel laveve kua dia ta mamadi lobia na sia king kamana pararaha kamahi, ia mai na golea mahuri garamo kua. Dia laveve dia ta padonia tuturudia na mugana sia king dia ka lotu ni Vuvu. ¹² Dia ka tani barae,

“Ia Limoha! Hizani Vuvu e kapou matoto, kamana glori, kamana lohoihoia kemi, tolu kata hate motunia, tolu na vazahenia hizana. Ia e matuha matoto. Matuhanga laveve ia vona. Dama laveve, goloaloa laveve kua ia ke Vuvu, ki beta hozoho-zoana. Ia Limoha!”

7.13-17 Ti vahozova na varitihia kana manumanu kua

¹³ Pale, katiu ni dia pararaha kua, e huleniau, “Manumanu kamahi kuari dia ta loholoho kolos kavukavua kuari, dia a vuni ve matoto? Dia ta bukuni ve?” ¹⁴ Hau ka tania vona, “Paraha, ho mule ia ho tu lala.” Ia ki tani barae ni niau, “Manumanu kamahi kuari dia ta pelelea bizea kapopou matoto kamana varitihia na limana hadia vagi kamahi. Dia kene vazuguvia kadia kolos kamahi na topona Tuna Sipsip, kadia kolos kini hada kavukavua. ¹⁵ Kubarae dia ka mamadi na mugana sia king ke Vuvu. Na dama marigo, ia dia ta ma mimia na ruma ke Vuvu dia ka

kakatia kana galanga. A Vuvu kua e mimia na sia king, ia e ma ki mimia kamadia ki vavabatavidia. ¹⁶ Mara beta ve ni vitolonidia, mara beta ve ni marahotidia ve. Da mara beta voro ni tiba gatovidia, ki mara beta ve golea katiu ni toba gatovia livuhadia. ¹⁷ Na vuna na Tuna Sipsip ia e mia pida matoto na sia king, ia e mia balika kadia kakanaka hada haroharoa ni dia. Ia da e peledia, dia ka vano kara palaka kua na naru e lala kete papado vona, na naru kara mahuria. A Vuvu da e bizi kakava liukudia laveve na matadia.”

8

8.1-5 Tuna Sipsip e pele kakava na naba 7 honana kandel

¹ Tania na Tuna Sipsip ki pele kakava na naba 7 honana kandel kua e pere porotia na buk, pale, na hap aua na lagato e malikubea. ² Ba muri hau ta hadavia na engel kamahi e 7 kua dia ta mamadi na matani Vuvu. E valanga na biugel e 7 ni dia.

³ Na engel katiu ve, e mai ki madi kozoho na altar. Ia e pahoria na tabira e katua na gol kua kara insens. Pale, ia valanga na insens kapou matoto vona kete kamo pokizia kamana lotua kana manumanu laveve ke Vuvu, ni opa vona na altar gol kua e mamadi na mugana sia king ke Vuvu. ⁴ Na hazuka insens kua, kamana lotua kana manumanu laveve ke Vuvu, ia pe na tabira kua na engel e papahoria kini papane

7:16 Ais 49.10. **7:17** Sng 23.1; Ese 34.23; Sng 23.2; Ais 49.10; Ais 25.8. **8:3** Amo 9.1; Kis 30.1, 3.

zaha ni Vuvu. ⁵ Ba muri na engel kua, ia pelea na haroho kua na altar, ia tabira na tabira gol kua, ia vigirania kara garigari, pale, na mariaba ia vulukuru kamana hanimata, na vuruhe ki kulunia garigari.

8.6-13 Na engel garamo dia ta vilinia na biugel

⁶ Pale, na engel 7 kamahi kua dia ta papahoria na biugel e 7 kua, dia ta tare dia kata vilinia.

⁷ Na engel katiu e muga ki vilinia kana biugel pale, na huza ais, haroho, kamana topo dia ta mai lupu laveve, pale ia vigiranga dia laveve kara garigari. E habuka dia ta halaria garigari ki dihu tolu, na haroho ki tunia dihura garigari katiu. Na haihai kamahi ve dia ta halaradia ka dihu tolu, ia na haroho e zuluria dihu katiu ni dia. Na raburabu kamahi ve ia e halaradia ki dihu tolu ve, ia dihu katiu ni dia, ia na haroho e zuluria laveve.

⁸ Na ruana engel e vilinia kana biugel, pale, na golea katiu balika na potuna kapou matoto, e dudulu, ki mai kena, ia vigiranga kara huduna dazi. E habuka dia ta halaria na dazi ki dihu tolu, na dihura dazi katiu kini pokizia kini kara topo. ⁹ Na kabuna enimel laveve na poloka dazi ve dia ta halaridia ki kabu tolu ve, kabu katiu na kabuna enimel laveve kua na poloka dazi, dia ta varimateai, kamana kabuna vagavaga laveve ve dia ta halaridia dia ka kabu tolu ve, kabu katiu na vagavaga kamahi kua, dia ta vairoha laveve.

¹⁰ Pale, na toluna engel ia vilinia kana biugel, na vitovito kapou ki dudulu balika zulu kapou

matoto ki dua ki pe na lagato ki ziho. Dia ta halaria na naru laveve kua e papado kamana naru kotekote kua e gotala na garigari na dihu tolu ve. Na vitovito kua ki dua langalanga kara dihu katiu ni dia. ¹¹ Hizana vitovito kua na, Marasin Magolegolea Zahazaha Matoto. Naru laveve kua na vitovito kua e dua kirina, dia ta magolegolea laveve. Manumanu luba dia ta hinumia na naru kamahi kua, dia ta magole dia ka varimateai.

¹² Pale, na garamona engel ia vilinia kana biugel ve, na voro e halara ki bage tolu, bage katiu ia vairoha kini rodorodoa, na lingabo ve ia e halara ki bage tolu, bage katiu ki vairoha kini rodorodoa, ia mai na vitovito laveve e halaradia ve dia ka kabu tolu, kabu katiu ni dia ki vairohadia, dia ka varimateai. E halara ve dama kamana marigo hiro ka dihu tolu, dihu tolu. Dihu katiu na dama ia mai dihu katiu na marigo e beta laet.

¹³ Pale, hau ta tunga zahe, hau ta longoria na kabakovu kapou katiu, e bebe na mariaba. Ki goe kapopou ki tani barae, “Kaba loho zahanga, kaba loho zahanga, kaba loho zahanga matoto, matoto na manumanu laveve kua dia ta mimia na garigari. Na vuna na bizea kapou matoto kua keteni bele kua ta na engel tolu, kua dia ta ba vovona, kua ta dia na vilinia kadia biugel kamahi!”

9

9.1-12 Na limata engel ti vilinia kana biugel

8:11 Jer 9.15. **8:12** Ais 13.10; Ese 32.7; Jol 2.10, 31; 3.15.

¹ Pale, na limata engel ia vilinia kana biugel, hau ta hadavia na vitovito katiu, e dua ki pe na lagato ki ziho kara garigari. Ki valanga na ki vona kara lovo kiri loloni habuna. ² Tania na vitovito kua ki vukazia na lovo kua, na hazu kapou matoto ki gotala vona, balika hazuka haroho kapou matoto. Na hazu kua ki kari havutia voro kamana mariaba, palaka ki rodo-rodo matoto. ³ Na pidogo kamahi dia ka gotalatala dia ka pe na hazu kapou kua, e valanga matuhanga kana skopion bukuna garigari kua e lala kete vividihia matehia manumanu vona, ni dia. ⁴ Ki tanga ni dia habuka, beta dia kata vairohia na raburabu o na haihai kotekote o na haihai kapopou kamahi. Palaka, dia kata vala varitihia na manumanu kua e beta na mak ke Vuvu na damadia. ⁵ Beta ni valanga matuhanga ni dia, dia kata vidihia matehia manumanu kamahi kua, palaka dia kata vala varitihia kapou matoto za ni dia na lingabo e lima. Varitihia kua na manumanu kua dia ta hatunia, ia e balika na varitihiana hazena skopion kua e vidihia kaka. ⁶ Na taem kua, da na manumanu dia te kakaze dala kua dia kata varimateai vona, dia na hatu kavu kara varitihia kua, palaka da ti mara beta dia ne mamate, na vuna matea ti hava tapunidia.

⁷ Na pidogo kamahi kua dia ta hada balika hos kamahi kua dia ta tatara kara varihubia. Na bakadia, ia dia ta kudukudu goloaloa kua e hada balika hate gol kana king, dia ka hada balika tinoni. ⁸ Na vulukudia ki malakulaku balika vuluka tavine. Hazedia e balika hazena laion.

⁹ Dia ka lohoria na goloa katiu balika siot kapa ki karia kadia kuku, na banitidia ki vavalipupu balika halingana karis kua e luba matoto, kua na hos kamahi dia ta haharehia ki vavano kara varihubia. ¹⁰ Na likodia e balika likona skopion kamahi kua dia ta lala dia kata vividihia goloa vona. Ki valanga na matuhanga ni dia, dia kata vala varitihia na manumanu na lingabo e lima. ¹¹ Na king kana goloaloa kamahi kua, ia na engel katiu bukuni loloni habuna. Na hizana na polea Hibru, ia a Abadon. Na polea Grik, ia a Apolion. Mining na hizana ia “Na Kaka kua kete vairohia goloaloa Laveve.”

¹² Na mugamugapa bizea kapou kua ti mai kini vano. Palaka hadavia, na bizea kapou matoto e rua kua e ba mumuri na kua.

9.13-21 Na naba 6 engel e vilinia kana biugel

¹³ Na naba 6 engel e vilinia kana biugel, pale, hau ta longoria na kaka katiu, e popole na pidaka kom garamo kua na kona garamo na altar gol kua e mamadi na matani Vuvu. ¹⁴ Ki tani barae na naba 6 engel kua e papahoria kana biugel, “Hulia na engel garamo kua dia ta karabusianga na naru kapou a Yufretis, vatidia dia na vano.” ¹⁵ Na engel garamo kua, ia muga za ti taruhadia dia kene tatara za kara aua kua, kara dama kua matoto, kara lingabo kua matoto, kara krismas kua nina matoto, kete huluadia dia kata hubi matehia kabu katiu, na kabu tolu kua na manumanu laveve na garigari. ¹⁶ Ta longoria dia ta kohania kadia naba na soldia kamahi kua dia ta mimia na huduna hos e 200 milion. ¹⁷ Na goloa

kua ta hada na visen ia e hada barae: Ta hadavia na hos kamahi na manumanu dia ta mimia na huduna hos kamahi kua. Dia ka loholoho na siot kapa, kua e hada baritunutunua, ki vilivilia, ki hangohangoa balika salfa*. Na bakana hos kamahi kua dia ta hada balika bakana laion. Na haroho kamana hazu, ia mai salfa ki gotala ki pe na havadia. ¹⁸ Ia na golea zahazaha tolu kua, na haroho, kamana hazu, ia mai na salfa, ti vaihani mate na kabuna manumanu katiu na manumanu kua e nihabuanga dia na kabu tolu. ¹⁹ Na matuhanga kana hos kamahi kua, ia na poloki havadia kamana likodia. Na likodia ia e balika matabunu, ki bakana vona, dia ka vavaihani ve manumanu na likodia kamahi.

²⁰ Manumanu kua beta na golea zahazaha kua ni vaihani mate kamadia, ia beta za dia na pokizia magalidia dia na vala lamadia kara kadia vuvu vairukuruku kamahi kua dia ta lala dia kata dovadova, dia ka lolotu ni dia. Ki beta ve dia na zuka tapunia kadia mogepa lotua na hanitunitu kamana hanunuka vuvu vairukuruku, kua dia ta dovadova na gol, silva, bras, o kua dia ta kadivia na kedo, kamana dangahai. Na vuvu vairukuruku kamahi kua, beta dia na lala dia kata hahada o beta dia na lolongo ki beta dia na lala dia kata vavana. ²¹ Ki beta ve dia na zuka tapunia kadia mogepa hubi matematea na kaka, kamana mogepa taetaea kamana muli. Beta ve dia na zuka tapunia kadia mogepa magali buhua kamana mogepa mata vanahoa.

* **9:17** salfa = ia na tahena navu, kana kala e hangohangoa, salfa ia mule nap kete dudulu. **9:20** Sng 115.4-7; 135.15-17; Dan 5.23.

10

10.1-11 Na engel e vala buk ni Jon kete hania

¹ Pale, hau ta hadavia na engel matuha matoto katiu ve e pe na lagato ki ziho. E kukulia livuhana na mariaba, na kulumaguri katiu ki lobia bakana. Damana e kalageru balika voro, kabena karua ki dudulu balika haroho. ² Na engel kua e pahoria na buk kote katiu e vukazia ki papahoria na limana. Na engel kua ki vama diria na kabena kiri maroro na poloka dazi, kabena kiri mauri na huduna garigari, ³ ki goe kapopou matoto balika haligana laion. Tania ki goe barae, pale, na mariaba vulukururu 7 kua, dia ta pole. ⁴ Tania na mariaba vulukururu 7 kua dia ka pole, hau ta tania keteni vapolu taturia nazia kua dia ta tatania. Palaka ka longoria na kaka katiu e goe ki pe na lagato ki tani barae ni niau, “Longoria za polea kua na mariaba vulukururu 7 kua dia ta tatania, ho tu ma lohoi taturia na poloko za ki ngoro. Tabarae nu vapolu taturia.”

⁵ Pale, na engel kua ta hadavia kua e padonia kabena katiu na poloka dazi, katiu na huduna garigari, ia valangatia limana kiri maroro zahe kara lagato. ⁶ Ia mapamapa na hizani Vuvu kua e mahuri roro, ki beta hozohozoana. Ni Vuvu kua e katia goloaloa laveve kua na mariaba kamana goloaloa laveve na poloka, kamana garigari, kamana goloaloa laveve na garigari kamana dazi kamana goloaloa laveve na poloka dazi, ki tani barae, “Ti mara beta a Vuvu ni guru ve!” ⁷ Tania

na naba 7 engel ki vilinia kana biugel, pale, nazia kua a Vuvu e lohoia kete katia ki litiginia ki ngongoro paritigi na poloka za, ia kua keteni kati matonia. Habuka kua varira e tania na kana profet kamahi kua dia ta vovora kana.

⁸ Pale, na kaka kua muga ta longoria e pole ki pe na lagato, ia pole mule ve ki tani barae, “Vano nu pelea na buk kena e vukaza ki ngongoro na limana engel kena e padonia kabena katiu na huduna dazi, katiu na huduna garigari.” ⁹ Pale, hau ta vano na engel kua hau ta hulenia kete vala na buk kote kua ni niau. Na engel kua ia tani barae ni niau, “Pelea ho tu hania. Da tu hatunia e magolegolea na poloki magali, palaka na hava ia da tu hatunia e miloloha matoto, balika milolokana hani.” ¹⁰ Pale, hau ta pelea na buk kua na limana, hau ta hania. Hau ka hatunia e miloloha matoto na havagu, balika hani. Te todomia kini ziho ia ti magolegolea na poloki magaligu.

¹¹ Pale, ia tani barae voa ni niau, “Koto tani kavakava mulehia boto katiu ve na polealea kamahi kua na goloaloa kua kete bele kara manumanu luba na kantri luba, ia mai na pole matotoa luba kamana king luba.”

11

11.1-14 Kaka rua hiro te tani kavakava polea na goloa kua hiro ta hadavia

¹ Pale, e valanga na dangahai katiu ni niau, kata tovonua goloa vona, ki tani barae voa ni

niau, “Madi nu tovonía na ruma ke Vuvu kamana altar, ho tu havenia manumanu kua dia ta lala dia kata lolotu na poloka ruma kena. ² Palaka tabarae nu tovonía na palakana lupua kua na hatamara banis kua e lobia na ruma ke Vuvu. Kena ia da tu vatia, na vuna ia na palakana lupua kana manumanu kua beta dia na lala a Vuvu. Da dia ta vaka taturia na taon tumonga ke Vuvu na lingabo e 42. ³ Da ta geria kaka rua kua hiro kata tani kavakava na goloa kua hiro ta hadavia kua ba muri kete bele. Da hiro ta lohoria na loholohoa kara sore, hiro ka vala kagu polea na manumanu na dama e 1,260 balavu.”

⁴ Na kaka rua kua, ia hiro na haina oliv rua kamana palakana lam karua kua hiro ta mamadi na matana Paraha kara garigari. ⁵ Kua manumanu dia na parakilania dia kata vairohihiro, da na haroho e dudulu ki pe na havahiro ki hani matehia hahiro vagi kamahi. Kaka kua kini parakilania kete vairohihiro, ia da e mate na dala kua. ⁶ Kahiro matuhanga vona kua hiro kata katia ni beta kete huza na dama ziva kua hiro ta pole habuka profet hiro ka tania. Kahiro matuhanga vona hiro kata katia na naru laveve kamana dazi ni pokizia ni kara topo. Kahiro matuhanga vona hiro kata katia goloa zahazaha ni dua taturia manumanu ni vairohia manumanu laveve bukuna garigari. Da hiro ta kakatia goloa na kahiro lohoihoia za.

⁷ Pale, taem hiro te vala hozovia na polea ke Vuvu, na animel havurengo kua da ti pe ni loloni

11:2 Lu 21.24. **11:4** Sek 4.3, 11-14. **11:6** 1 Kin 17.1; Kis 7.17-19; 1 Sml 4.8. **11:7** Dan 7.7; KnP 13.5-7; 17.8; Dan 7.21.

habuna kini varihubi kamahiro. Da e dibala hiro ki hubi matehihiro. ⁸ Pale, da e vatua podahiro ki ma ngoro na porota dala kapou na taon kapou kua dia ta barikikinia hizana, dia ka kokohania ni Sodom kamani Isip. Na taon kua za, ia kua varira dia ta nilinia na Paraha kana profet karua kua vona na kruse. ⁹ Manumanu laveve bukuna kantri laveve, bukuna zukazuka laveve, bukuna pole matotoa laveve, kua livuhadia e hada paramotu paramotu da dia ta lohu dia ka vaitutu na podahiro na dama tolu, hap. Da beta dia kata vatia kaka katiu ni tavunihiro. ¹⁰ Manumanu laveve na garigari da dia ta hilohilo matoto na matea kana profet karua kua, na vuna kua hiro ta gala hiro ka vavairohidia. Da dia ta katia paraua kamana hanihania kapou, dia ka vala presen ki mai vano na pidaka dia mule.

¹¹ Palaka muri na dama tolu, hap kua, a Vuvu ia vilinia kavili kara mahuria ia hohorihiro, hiro ta divurutihiro, hiro ta madi! Pale, manumanu laveve kua dia ta mai dia ka vavaitutu na podahiro, tania dia ka hada baraenia, dia ka kuahi zahazaha matoto. ¹² Pale, dia ta longoria na kaka katiu na lagato e goe kapopou matoto ki tani barae ni hiro, “Mo mai zahe.” Pale, hahiro vagi kamahi dia ta madi dia ka hahada barae, hiro ta matulanga, hiro to hoho na mariaba hiro kene zahe kara lagato. ¹³ Na taem kena matoto, na vuruhe kapou matoto e kulu ki vairohia na palaka katiu na taon, paligena taon e 9 beta ni vairo. Manumanu e 7,000 dia ta varimateai na vuruhe kua. Manumanu kua dia ta ba vovona,

dia ta kuahi matoto dia kene vavazahenia hizani Vuvu kua bukuna lagato.

¹⁴ Pale, na ruana bizea kapou kua ia ti hozo. Palaka longoria, da beta kete havarau na toluna bizea kapou ki bele.

11.15-19 Naba 7 engel ti vilinia kana biugel

¹⁵ Pale, na naba 7 engel ti vilinia kana biugel, pale, hau ta longoria na manumanu na lagato dia te goe kapopou matoto dia ka tani barae, “Na kingdom bukuna vulovulo ti kara kingdom kana kadolu Paraha a Vuvu, kamana kana Kaka kua e makia kete pele mulehia kana manumanu. Ia a Kristus, kua da e kara king kiri boto laveve, beta hozohozoana.” ¹⁶ Pale, na pararaha 24 kamahi kua, dia ta lala dia kata mimia na kadia sia king kamahi na matani Vuvu, dia ta padonia tuturudia dia ka vazihonia bakadia ki ziho kara garigari, dia ka lotu ni Vuvu. ¹⁷ Dia ta tani barae,

“Paraha, ho a Vuvu na ka matuhanga e dopa ki kapou matoto na goloaloa laveve. Kua ho tu mimia kua, varira ve ia ho tu mimia. Kavanga tu pelea na ka matuhanga kapou, kua kunu kara king matoto. Kubarae hita ka hate motuniho matoto.

¹⁸ Manumanu kua beta dia na lala a Vuvu, magalidia e halavidi matoto, palaka ho ve ka taem kara ka magali varitihia ti bele kava. Ti taem kua koto nu koto kara nuhu kua dia te varimateai kava. Kua ti taem koto nu kado kemihia matoto ka voravora kamahi, na profet kamahi, ia mai ka manumanu ve, ia mai manumanu laveve

11:15 Kis 15.18; Dan 2.44; 7.14, 27. **11:18** Sng 2.5; 110.5; Sng 115.13.

kua, dia ta lala dia kata kuahiniho, dia ka bubunganiho, nuhu kua dia ta hizanga, ia mai nuhu kua beta dia na hizanga. Kua ia ti taem kua keteni vairoha manumanu laveve kua dia ta gala dia ka vavairohia na garigari.”

¹⁹ Pale, na ruma ke Vuvu kua e heta na lagato ia vukaza, ia hadava na Bokis Kontrak ke Vuvu kua ti ngoro kavakava. Pale, kini hahanimata kini mai vano, mariaba ki vuvulukururu, vuruhe ki kukulu, huza ais kapou matoto ki ziziho.

12

12.1-18 A Jon e hadavia tavine kamana matabunu kapou

¹ Pale, na mak katiu e hada motumotu matoto e bele na mariaba. Ta hadavia na tavine katiu kua e lohoria voro balika kana kolos. Na lingabo e ngoro na tauri kabena, na vitovito e 12 lobia bakana balika hate kana king. ² Na tavine kua e kove, ki kakapupu kete zuru. Lamana ki vavaritihiki ki gigi kapopou matoto. ³ Pale, na mak katiu ve ia bele ve na lagato. Na matabunu kapou matoto katiu, e baritunutunua. Bakana e 7, kana kom e 10 na bakana, ki kukudia na hate kana king, e 7 ve kua na bakana laveve. ⁴ Na matabunu kua ki virania likona ki kuvia na kabuna vitovito katiu na kabuna vitovito tolu bukuna mariaba ki vigiranidia ziho kara garigari.

Na matabunu kua ti mamadi tadoria na tavine kua e kakapupu, ki guguria kete zuru, ia kete

11:19 KnP 8.5; 16.18; KnP 16.21. **12:3** Dan 7.7. **12:4** Dan 8.10.

hania tuna. ⁵ Pale, na tavine kua ia zuru, tuna ki tamohane. Na kapiru kua, a Vuvu ti makia kete pahoria kana toho aine kua kete bosim kantri laveve vona. Na kapiru kua ia radi kakavanga, kini peola kini zahe, heta ni Vuvu na kana sia king. ⁶ Na tavine kua ia hava vano kara deset. Na palaka kua, ia a Vuvu ti vaida palaka vona, kua kete hada poto vona ni vangania, ki vano ki mule na dama e 1,260.

⁷ Pale, na varihubia kapou matoto ia bele na lagato. A Maikel kamana kana engel kamahi dia te varihubi kamana matabunu kapou kua. Na matabunu kua kamana kana engel kamahi ve, dia ta kolukolu dia ka varihubi ve kamadia. ⁸ Palaka ki mara beta ni nap dia kata vinim varihubia. Kubarae kini beta ni nap dia katane ma mimia na lagato. ⁹ Pale, na matabunu kapou kua ia vigiranga ziho. Na matabunu kua, ia bukuni varira za, ki kohanga ia ni Devil o Satan, na kakanaka pado rukurukua na manumanu laveve na vulovulo. Ia, ia kua ti varaganga kini ziho kara garigari kamana kana engel kamahi.

¹⁰ Pale, hau ta longoria na kaka katiu e goe kapopou matoto na lagato ki tani barae, “Kua ti taem a Vuvu keteni pele mulehidolu kava. Kana matuhanga ti bele kavakava, a Vuvu za ia na king. A Kristus, ia ti pelea naba kapou matoto kava. Na vuna na kaka kua e lala kete papadea polea kiri habu tazidolu, kua dia ta bilip, na dama na marigo na matani Vuvu, ia ti vigiranga

kini dua ziho. ¹¹ Habu tazidolu kua beta dia na lala dia kata lolohoi na kadia mianga pa kua bukuna garigari, ki beta ve dia na kuahi kua dia kata mate. Dia ta vinim na kaka kua, na topona Tuna Sipsip kamana kana polea kua dia ta vavala na manumanu. ¹² Kubarae, miu laveve heta na lagato, miu hilohilo! Palaka miu garigari kamana dazi kamahi, miu lohoia. Na vuna bizea kapou matoto keteni dua taturimiu. A Satan ia kava ti ziho kara garigari, magalina e halavidi matoto kena ki ziho. E lala habuka kana taem ti beta ni malaku.”

¹³ Tania na matabunu kapou kua ti hadavia habuka ti varaganga ia kava kini ziho kara garigari, pale, ia vano kalingania tavine kua e valohia na kapiru tamohane kua. ¹⁴ Palaka na tavine kua, ia ti valanga na banita kabakovu kapou rua vona. Kete nap kete bebe ni vano kara palaka kua ti vaidanga kana kete paritigi vona na deset. Na palaka kua, ia dia te hada poto papa vona dia ka vala haninga vona na krismas e tolu, mai hap. ¹⁵ Pale, na matabunu ia parakilania kete vamahituvia na tavine kua, ia luahania naru kapou matoto na havana. Na naru kua ki pado ki muri na tavine kua. ¹⁶ Palaka na garigari ti kodonia na tavine kua. Na garigari ia ngapa, na naru kua e gotala na havana matabunu kua, ia galolo hoho kara havana garigari kua. ¹⁷ Kubarae ki katia na matabunu na magalina kini halavidi zahazaha matoto kara tavine kua, pale, ia vano kaze kara habu tutuna tavine kua kete varihubi kamadia. Dia na nuhu kua dia ta lala dia kata mumuri na lo ke Vuvu, dia ka

lala dia kata tatani kakava na polea ke Vuvu, dia ka lala dia kata mumuri ni Iesus. ¹⁸ Pale, na matabunu kua, ia ti ma kini mamadi tare na vazalea.

13

13.1-18 Na enimel havurengo rua e bele

¹ Ka hadavia na enimel havurengo katiu e pe na poloka dazi ki zahe paka. Bakana e 7, kana kom e 10, ki kukudia na hate kamahi kana king na 10 kom kamahi kua. Na bakana laveve e vapolunganga, hiza kamahi kua e dedelahania ki popole zahatia matoto a Vuvu. ² Na enimel havurengo kua ta hadavia, ia hada vinaka pusi kapou kua e kohanga na leopat, na kabena ki vinaka bea, na havana ki vinaka havana laion katiu. Na matabunu kapou kua ki, vala kana matuhanga mule na enimel havurengo kua, kini katia kini kara king balika ia, ki vala naba kapou matoto ve vona. ³ Na bakana enimel havurengo kua katiu, e hada balika muga ti hubu matoa, palaka kua na muku na bakana ti mavo, kini mahuri mule. Pale, tania na manumanu dia ka hada baraenia, dia ta zipa zahe matoto, pale, dia kene mumuri na enimel havurengo kua. ⁴ Pale, na manumanu dia te lala kubarae na matabunu kua ti vala kana naba mule na enimel havurengo kua, kubarae dia kene lolotu na matabunu kua. Dia ka lotu ve na enimel havurengo kua, dia ka tani barae, “Azei e balika enimel havurengo kua? Azei e dangea kete varihubi kamana?”

⁵ A Vuvu kini vatia za na enimel havurengo kua kini ma vavazahezaheni mulehia, kini ma dedelahania a Vuvu. Kana matuhanga vona kete ma kakatia kana galanga kua ki vano ki mule na lingabo e 42. ⁶ Ki gala kini dedela zahazahatia matoto a Vuvu, kini popole zahatia hizani Vuvu. Ki pole valabilabi ve kiri Vuvu, kamana malala ke Vuvu. Ki delahania ve nuhu kua heta na lagato ve. ⁷ A Vuvu ki vala ve tok orait ve vona kete varihubi kamana manumanu ke Vuvu, ni vinim dia ni ditaduridia. Ki valanga ve naba voa vona kete bosim na zukazuka laveve, kamana kantri laveve, kamana pole matotoa laveve, kamana nuhu kua livuhadia e paramotumotu. ⁸ Na manumanu laveve bukuna garigari, ia da dia ta lotu na enimel havurengo kua. Manumanu kamahi kua, ia nuhu kua beta ni vapolunganga hizadia na buk kara mahuria. A Vuvu e vapolungania buk kua kilaka kua ma beta a Vuvu ni katia na vulovulo. Na buk kua ia kana Tuna Sipsip kua e hubu matoa.

⁹ Azei kua kini talingana vona, pele, ia tabu longo papa kara polea kua. ¹⁰ Azei kua ti tanga kete karabusianga, ia da e vano kara karabus. Azei kua ti tanga kete hubu matoa na bainat, ia da e hubu matoa na bainat. Palaka kua taem moge kamahi kua ti bebele, pele na manumanu ke Vuvu, ia miu kata madi ni bada miu na paho poto na kamiu bilip.

¹¹ Hau ta hadavia na enimel havurengo katiu ve e gotala ki pe na poloka garigari ki zahe. Kana kom rua na bakana balika kom kana tuna sipsip

13:5 Dan 7.8, 25; 11.36.

13:7 Dan 7.21.

13:8 Sng 69.28.

13:10 Jer 15.2; 43.11.

kamahi. Ki pole balungana ki balika balungana matabunu kapou katiu. ¹² Ki kakamana na nabawan enimel havurengo kini pelea laveve na naba laveve kana nabawan enimel havurengo kua. Kini katia manumanu laveve na garigari dia kene lolotu na nabawan enimel havurengo, kua muga e zeleha ki mate, palaka kua ti mahuri mule. ¹³ Na naba 2 enimel kua, e katia mirakel kapopou luba, manumanu dia ka zipa zahe matoto vona. Na mirakel katiu kua e katia, ia e pebarae. E katia na haroho ki dua ki pe na lagato ki ziho kara garigari, manumanu laveve ki hadavia. ¹⁴ A Vuvu e vatia ki katia mirakel kapopou luba na matana nabawan enimel havurengo kua. Ki rukia manumanu laveve na garigari. Ki geridia dia ka katia na hanunuka nabawan enimel havurengo kua, dia kata vavazahenia hizana nabawan enimel havurengo, kua muga e zeleha na bainat ki mate, palaka kua ti mahuri mule. ¹⁵ A Vuvu ki vatia na naba 2 enimel kua, ki vala na kavili kara mahuria na hanunuka nabawan enimel havurengo kua, na hanunuka enimel havurengo kua kini popole. Manumanu laveve kua beta ni kulidia dia kata lotu na hanunuka nabawan enimel kua, ia da na hanunuka enimel kua e geu dia ta hubi matehidia.

¹⁶ Na naba 2 enimel havurengo kua, ki geu dia ka taruhia na mak katiu na limana manumanu, na limadia kiri maroro, ia mai ve na damadia. Manumanu laveve, e taruha mak kua ni dia. Nuhu kua dia ta hizanga o beta dia na hizanga. Nuhu kua dia ta risman o kua beta kadia goloaloa vona. Nuhu kua dia ta vora vetanga o

nuhu kua beta dia na vora vetanga. ¹⁷ Mara beta kaka ni vaikado o ni salinia golea katiu, kua ta ia ni beta na mak kua na hizana enimel havurengo kua o na naba kua e makia hizana. ¹⁸ Kaka kua kana lohoihoia e kemi, ia da e nap kete lohoi lala na golea kua. Kaka kua kana save vona, ia da e nap kete haze vutuhia na naba kana enimel havurengo kua. Kana naba ia na naba kana kaka katiu, na naba kana kaka kua, ia 666.

14

14.1-5 Na manumanu kana Tuna Sipsip dia ta habia na linge vahoru katiu

¹ Pale, hau ta hada mule ve, hau ta hadavia na Tuna Sipsip e madi na huduna potuna ni Saion, ka hadavia manumanu e 144,000 dia ta varimadiriai kamana. Na hizana Tuna Sipsip ia mai na hizani Tamana, e vapolunganga na damadia laveve. ² Ka longoria na halingana golea katiu kua e pe na mariaba, halingana e balika naru kapou matoto kua e papado, e balika mariaba kua e vulukururu kapou. Na halingana golea kua ta longoria, ia e haloho balika musik kua manumanu luba matoto dia ta huhubia na gita. ³ Na manumanu kamahi kua dia ta madi na matana sia king ke Vuvu ia mai na matana golea garamo kua dia ta mahuri ia mai na matana pararaha kua e 24, dia ka habia linge vahoru katiu. Na manumanu 144,000 kamahi kua, ia dia kua a Vuvu e kado mulehidia na pidaka manumanu laveve na garigari. Dia za ia dia ta nap dia kata lala dia na habia na linge kua. Mara

beta ve kaka katiu ni nap kete lala na linge kua. ⁴ Na tamomohane kamahi kua, ia beta dia na ngoro kamana tavine katiu, dia ka klin matoto na matani Vuvu*. Dia ka lala dia kata mumuri za na Tuna Sipsip dia na mamai vavano. A Vuvu ti kado mulehidia na pidaka manumanu laveve na garigari, ia kini opa voa ni dia balika matana haninga na vanua, kini zahe ni Vuvu kamana Tuna sipsip. ⁵ Manumanu kamahi kua, beta dia na lala vairukua, ki beta matoto dia na katia moge zaha katiu.

14.6-13 Engel tolu dia ta tani kakava polea

⁶ Pale, hau ta hadavia na engel katiu ve e bebe ki vavano heta na mariaba. E luluga na Kalohua Kemi kua e lala kete ngongoro vuvua, kete tani kakava na Kalohua Kemi kua na manumanu laveve na garigari, ni dia laveve kua livuhadia e hada paramotu paramotu, na zukazuka laveve, na pole matotoa laveve, na kantri laveve. ⁷ E dopa ki goe ki tani barae, “Miu kuahinia a Vuvu miu na vazahenia hizana, na vuna kana damana kotoa kapou ti bele kava. Miu lotu na Kaka kua e katia na goloaloa laveve na mariaba, ki katia ve na garigari, ki katia na dazi kamana naru laveve na garigari.”

⁸ Na engel katiu ve ki bebe muri ve na engel kua ki tani barae, “Ti vairo kava, na taon kapou

* **14:4** Pole matotoa Grik e tania, beta dia na ngoro kamana tavine katiu. Saveman taza dia ta lohoia dia ka tania ia na barikikia katiu, na nuhu kua dia ta lolotu ni Vuvu za, ki beta dia na lolotu ve na vuvu vairukuruku, kubarae dia ka klin matoto na matani Vuvu. **14:5** Sef 3.13. **14:8** Ais 21.9; Jer 51.8; KnP 18.2.

kua a Babilon† ti vairo! Ia, ia kua e katia manumanu laveve dia ka hinumia dia ka spak na vaen matuha na kana mogepa magali buhua.”
 9 Na toluna engel ki bebe muri ni hiro ve ki vano. Ki goe ki tani barae, “Kua kaka katiu kini lotu na enimel havurengo kua, ni lolotu ve na hanunuka, kua ni taruha ve na mak kana enimel havurengo kua ve na damana o na limana, 10 pele ia ve, ia da e hinumia na vaen na magali varitihia ke Vuvu, kua ti valikira kara poloka kap na magali varitihia kapou matoto ke Vuvu. Na matana engel laveve ke Vuvu, ia mai na matana Tuna Sipsip, da na kaka kua e hatunia varitihia kapou matoto na poloka haroho kamana salfa kua e kakalakala. 11 Na haroho kua e vavala varitihia ni dia, hazuka da e ma ki zazahe na dama laveve, ki beta hozohozaana. Manumanu kua dia ta lala dia kata lolotu na enimel havurengo kamana hanunuka, ia mai nuhu kua dia ta pelea kana mak na hizana, da mara beta matoto dia na hatu kavu kara varitihia, marigo dama ia da dia ta hatunia varitihia barae za.”

12 Kua na goloa kua kini bele, pele, na manumanu ke Vuvu, kua dia ta poto bada na kadia bilip ni Iesus dia ka mumuri na lo ke Vuvu, ia dia kata madi ni bada na taem kara bizea.

13 Pale, hau ta longoria na kaka katiu heta na

† 14:8 Na taem kua a Jon e vapolungania na buk kua, na taon kapou kua a Babilon ia kava ti vairo varira za. Kubarae saveman luba dia ta lohoia beta ni popole ni Babilon. Palaka e barikikinia na polea kua kara manumanu kua kadia moge zahazaha kamana kadia moge kua beta ni lala kete kulidia kiri Vuvu. 14:10 Ais 51.17; Stt 19.24; Ese 38.22. 14:11 Ais 34.10.

lagato e tani barae, “Vapolu tadoria polea kua: A Vuvu da e kati kemihia matoto na manumanu kua dia ta bilip na Paraha dia ka varimateai na kadia bilip, meni kua kini ma vavano.” Na Vule Tumonga ve ki tani barae ve, “E matoto, da dia ta hilohilo na vuna dia te hivu na galanga kamana bizea kua manumanu dia ta vavala ni dia. Kadia mogemoge kemikemi kua dia ta kakatia, da e kamadia ki zahe.”

14.14-20 Na taem kua keteni peola haninga kua ti matuha kava na garigari

¹⁴ Ka hada mule, hau ta hadavia na mariaba kavukavua katiu, na kaka katiu e hada balika tinoni e mimia na huduna mariaba kua. Ki kudia na hate gol kana king na bakana, ki papahoria na naep katiu kua e matanga matoto. ¹⁵ Pale, na engel katiu ve ia gotala ki pe na tempel. Ia goe kapou matoto kara kaka kua e mimia na huduna mariaba kua ki tani barae, “Pelea ka naep nu le hutu na haninga. Haninga laveve na garigari ti matuha kava, kubarae ia ti taem keteni peola haninga na garigari.” ¹⁶ Pale, na kaka kua e mimia na mariaba ia vigirania kana naep ia le hutu haninga laveve kua ti matuha kava na garigari. ¹⁷ Na engel katiu ve e pe na tempel na lagato ki gotala. Ia ve ia e pahoria na naep katiu kua e matanga matoto. ¹⁸ Na engel katiu ve e pe na altar ki gotala, ia na engel kua e lala kete hahada poto na haroho. E dopa ki goe kapopou matoto ki tania na engel kua e papahoria na naep kua e matanga matoto. Ki tani barae vona, “Pelea ka naep nu bazi kakava

na palekana vaen bukuna garigari, na vuna dia te polupolu kava.” ¹⁹ Pale, na engel kua ia pelea kana naep ia le hutu na palekana vaen laveve na garigari. Pale, ia nihabunia. Ia varaga hoho na palekana vaen kua kara poloka teng kapou katiu e katua na kedo, kua kete vaka bebeha vaen voa vona. Na teng kua e makia na magali varitihia ke Vuvu. ²⁰ Na palekana vaen kamahi kua, e vaka bebeha dia na teng kua e ngoro gotala na taon kapou, na topo ki pado ki gotala na teng kua, ki pati na garigari, kana mak e vonu ki zahe ki pelea na havana hos kua e mamadi[†], ki kari havutia matoto garigari ki nap 300 kilomita.

15

15.1-8 Na engel e 7 dia ta pahoria na goloa 7 zaha matoto

¹ Pale, hau ta hadavia na mak katiu ve na mariaba, e hada motumotu matoto ka zipa zahe matoto vona. Ta hadavia na engel e 7 dia ta pahoria goloa zaha matoto e 7 kua dia kata vairohia manumanu vona. Goloa zahazaha 7 kua, ia da a Vuvu e vahozovi matotonia kana magali varitihia laveve vona. ² Hau ta hadavia na goloa katiu balika dazi kapou katiu, ki katua na galas kamana haroho. Manumanu kua dia ta varihubi kamana enimel havurengo kua dia ka vinim, dia ka vinim ve na hanunuka enimel havurengo kua, kamana kana naba kua e makia hizana, ia dia ta mamadi na hiripa dazi galas kua. Dia ta pahopaho gita kamahi kua a Vuvu

14:20 Ais 63.3; Kra 1.15; KnP 19.15. † **14:20** 1.5 meter

e valavala ni dia. ³ Dia ka hahabia na linge he Moses, na vora ke Vuvu, hiro a Tuna Sipsip. Linge kua e habi bareanga,

“Paraha, ho a Vuvu kua Ka Matuhanga e vinim dia laveve, ku lala koto kakatia na galanga kapopou matoto, kua hita ka hadavia, hita ta lala hita kata zipa zahe matoto. King kana manumanu na kantri laveve, ka moge laveve e mahoto matoto ki matoto laveve.

⁴ Paraha ho kazihe za, ia tu tumonga. Ki kubarae manumanu bukuna kantri laveve dia kata kukuahiniho, dia na vavazahenia hiza. Manumanu laveve na kantri laveve ia da dia ta mai dia ka lotu ni niho. Na vuna ka moge kua e mahoto, ti bele kavakava laveve kava.”

⁵ Ba muri hau ta hada mule ve, hau ta hadavia na tempel ke Vuvu na lagato, na haus lotu sel ti vukaza. Ia na haus lotu sel kua a Vuvu e vavabolenia kana matotoka polea vona. ⁶ Na engel 7 kua dia ta papahoria na golea 7 zahazaha matoto kua dia kata vairohia manumanu vona, ia dia ta pe na poloka tempel ke Vuvu dia ta mai gotala. Dia ta loholoho na kolos kua e klin matoto, ki kalagerugeru matoto. Dia ka taza lobia kadia kuku na lete kua e katua na gol.

⁷ Pale, katiu ni dia na golea garamo kua dia ta mahuri, ia vala na engel 7 kamahi kua na dis e 7. Na dis kamahi kua, dia ta vonu matoto na magali varitihia ke Vuvu, kua e mahuri roro. ⁸ Na hazuka balangana glori ke Vuvu ki vavonuhia

15:3 Kis 15.1. **15:4** Jer 10.7; Sng 86.9. **15:5** Kis 38.21.

15:8 Kis 40.34; 1 Kin 8.10-11; 2 Sto 5.13-14; Ais 6.4.

matoto na poloka tempel ke Vuvu. Ki mara beta kaka katiu ni hoho na poloka tempel ke Vuvu. Marā beta. Da dia ta guria na engel 7 kua dia ka muga vahozovia galanga na goloa zaha 7 kua.

16

16.1-21 Dia ta valikiria na dis e 7 kua e vonu na magali varitihia ke Vuvu

¹ Pale, hau ta longoria na kaka katiu e goe kapopou na poloka tempel kua ki tani barae na engel 7 kamahi kua, “Miu vano miu na valikiria na dis e 7 kena e vonu na magali varitihia ke Vuvu kara garigari.”

² Pale, na nabawan engel, ia vano valikiria kana dis ziho kara garigari. Pale, na muku zaha matoto kua e varitihitihi matoto ia bele na livuhana manumanu kua na mak kana enimel havurengo na livuhadia, dia ka lala dia kata lolotu ve na hanunuka.

³ Na naba 2 engel ki valikiria ve kana dis kara huda dazi. Na dazi ki pokizia ki kara topo. Balika topona kaka kua ti mate kava. Pale, na goloaloa laveve kua dia ta mahuri na poloka dazi, dia ta varimateai laveve.

⁴ Na naba 3 engel ki valikiria kana dis kara huduna naru kapopou kamana naru kotekote laveve, dia ve dia ka pokizia dia kene kara topo.

⁵ Pale, hau ka longoria na engel kua e lala kete hahada poto na naru laveve, e tani barae, “Vuvu, ho tu mimia meni, varira ve ia ho tu mimia ve. Ku lala koto katia kotoa na dala kua e mahoto matoto za, ho ku tumonga laveve. Na vuna kua

tu koto kiridia. ⁶ Ia dia za kua dia ta vaihubi mate ka profet kamahi kamana ka manumanu, dia ka valikiria topodia kara garigari. Kubarae kua kunu vala na topo na manumanu zahazaha kua dia kata hinumia kadoana kadia moge zahazaha.” ⁷ Hau ta longoria na altar e tani barae, “Paraha a Vuvu kua tu matuha matoto, ho tu lala koto sikelnia moge kana manumanu na kotoa, kua e mahoto matoto ki matoto za.”

⁸ Pale, na naba 4 engel ia valikiria kana dis kara voro, pale, a Vuvu ia vala matuhanga na voro kete tiba gatovia manumanu na haroho. ⁹ Totobangata voro kua e totoba zahazaha matoto, ki tiba gatovia matoto na manumanu kua. Pale, dia ka hatunia varitihia, dia ta dela zahazahatia matoto a Vuvu, kua ia a Vuvu kua ia kana matuhanga vona kete bosim na golea zahazaha kua e bebele kiridia. Palaka ki beta ni kulidia dia kata pokizia magalidia, dia na vala lamadia kara kadia moge zahazaha, dia na vazahenia hizani Vuvu. ¹⁰ Na naba 5 engel ia valikiria kana dis kara huduna sia king kana enimel havurengo kua. Pale, na rodo kapou matoto ia bele na poloka kana kingdom. Pale, na manumanu kana enimel havurengo kua, dia ka hatunia varitihia kapou matoto, dia ka haratia lavedia. ¹¹ Dia ka delahania a Vuvu na vuna na varitihia kua dia ta hahatunia, kamana muku kamahi kua na livuhadia. Palaka ki beta za ni kulidia dia kata pokizia magalidia, dia na vala lamadia kara kadia moge zahazaha kamahi.

¹² Na naba 6 engel ki valikiria ve kana dis kara

huduna naru kapou kua e kohanga a Yufretis. Pale, na naru ia madoka laveve. Kete taruhia dala kana king kamahi kua dia kata pe na ist dia na mai. ¹³ Pale, hau ta hadavia na vule zaha matoto, e tolu. Dia ta hada balika rokrok kamahi. Katiu e gotala ki pe na havana matabunu kapou, katiu ki pe na havana enimel havurengo, katiu ki gotala ki pe na havana profet vairukuruku*. ¹⁴ Na vule zahazaha kamahi kua dia ta lala dia kata kakatia mirakel kapopou. Dia ka vano na king laveve na vulovulo, dia ka pele lupunidia dia kata varihubi kamana Paraha, na damana kotoa kapou ke Vuvu kua kana matuhanga e dopa ki kapou livutia matuhanga laveve.

¹⁵ “Longoria. Hau da ta bele valutu ni miu balika kaka mata vanaho. Kubarae, azei kua tani beta nu ngongoro, ku loholoho ku tatara ku mimia, ia da a Vuvu e kati kemihia matoto ni niho. Na vuna mara beta nu pupu lavevea, nu puae.” ¹⁶ Na vule zahazaha kamahi kua dia ta pelea na king kamahi laveve kua, dia ta lohu lupu na palaka katiu kua e kohanga na pole matotoa Hibu, a Armagedon.

¹⁷ Pale, na naba 7 engel ia valikiria kana dis kara mariaba. Pale, hau ta longoria na kaka katiu e goe ki pe na sia king kua na poloka tempel ke Vuvu, ki tani barae, “Ti hoza kua.” ¹⁸ Pale, ki hanimata ki mai vano, na mariaba ki vulukururu, na vuruhe kapou matoto

* **16:13** na profet vairukuruku kua, ia na naba 2 enimel havurengo za. Ia ti kara profet kana naba 1 enimel havurengo. Hada Kavakavanga na Polea 13.11-16. **16:15** Mt 24.43-44; Lu 12.39-40; KnP 3.3. **16:16** 2 Kin 23.29; Sek 12.11. **16:18** KnP 8.5; 11.13, 19.

ki kulunia garigari. Kilaka kua a Vuvu e taruhia manumanu na garigari ki mai ki nap meni kua ia beta vuruhe katiu kua ni kapou barae kua. ¹⁹ Kubarae, na taon kapou kua a Babilon, e hutu valahia ki bage tolu. Ia mai ve na taon kapopou laveve na kantri laveve na garigari, dia ta vairo laveve. A Vuvu e lohoia moge kana taon kapou kua a Babilon, ia kini katia a Babilon kini hinumia na kap na vaen na magali varitihia kapou matoto ke Vuvu. ²⁰ Na ailan laveve kamana potuna kapopou laveve, dia ka balavutuka laveve. ²¹ Ki huzania bagebagen a ais kapopou ki ziziho. Na bizeka ais kamahi kua e huhuru, katiukatiu ni dia e 50 kg. Dia ka dua langalanga kara manumanu. Pale, manumanu dia kene dedelahania a Vuvu. Na vuna na goloa kua e bele zahazaha matoto kiridia.

17

17.1-18 Tavinena magali buhua kapou kua ti kadoa na kana moge zahazaha

¹ Katiu ni dia na engel e 7 kamahi kua dia ta papahoria na dis e 7 kamahi, e mai ki tani barae ni niau, “Mai, na vatunga ni niho na tavinena magali buhua kua e mimia langalanga na huduna naru kapopou. E kuligu koto hadavia kete pelea kadoana kana moge zahazaha. ² Na king kamahi bukuna garigari dia ta gala dia ka kakatia makina magali buhua luba kamana tavine kua. Ia mai ve na tamomohane laveve

16:19 Ais 51.17. **16:20** KnP 6.14. **16:21** Kis 9.23; KnP 11.19.

17:1 Jer 51.13. **17:2** Ais 23.17; Jer 51.7.

bukuna garigari ve dia te sipak zahazaha matoto na hana vaen na magali buhua.”

³ Pale, na Vule Tumonga ia vavonuhiau matoto, na engel kua ia lugau vano kara deset. Hau ta hadavia na tavine katiu e mimia na huduna enimel havurengo katiu, e hada baritunutunua. Ki vapolunganga hiza luba matoto na livuhana enimel havurengo kua. Na hiza laveve kua, e dedelahania a Vuvu. Na enimel havurengo kua, na bakana e 7, kana kom e 10. ⁴ Na tavine kua ki lohoria na kolos baritunutunua e rua.* Ki bilas na tali kua e katua na gol, kamana bilas kua e katua na kedo kamahi kua monidia e kapou matoto, kamana pel ve†. Ki papahoria na kap katiu e katua na gol. Na kap kua ki vonu matoto na mogemoge kua e mavuru ki hubi zahazaha matoto na matani Vuvu. Ki vonu ve na molu-molungana kana mogepa magali buhua. ⁵ Ki vapolunganga hizana tavine kua, na damana. Na hizana ia na barikikia katiu. Hiza kua e vapolu bareanga, “Na taon kapou a Babilon, ia na titinana tavivine laveve kua dia ta lala dia kata kakatia na mogepa magali buhua laveve, kamana moge zahazaha laveve na garigari.” ⁶ Hau ka hadavia habuka na tavine kua, ia ti vaihubi mate na manumanu ke Vuvu kua dia ta tatani kavakava na hizani Iesus na manumanu,

17:3 KnP 13.1. **17:4** Jer 51.7. * **17:4** kala rua e baritunutunua, katiu e baritunutunua kamana vilivilia pitu, na polea English: purple, lavalava kua ia kana king o kwin kamahi, kadoana e kapou; baritunutunua motu e kamana hangohangoa pitu, na polea English: scarlet, lavalava kua kadoana beta ni kapou marata. † **17:4** in English: pearl, ia na kedo kote mata muli e peola na poloka roti.

kini hinumia na topodia kini longolongo balika kua tania e sipak zahazaha matoto. Taem ka hadavia na goloa kua, ta zipa zahe matoto.

⁷ Pale, na engel ia tani barae ni niau, “E kuziha ku zipa zahe na goloa kua? Kata kavakavania ni niho na pole paritigitigia na vuna na tavine kuari, ia mai na enimel havurengo kuari na bakana e 7, kana kom e 10, kua na tavine kuari e mimia na huduna. ⁸ Na enimel havurengo kena tu hadavia, ia varira e mahuri, palaka kua ti mate, palaka da ba muri ki mahuri mule ki pe ni loloni habuna ki gotala mule, pale, ba muri ia kini ba golu liuliu. Manumanu bukuna garigari kua beta ni vapolunganga hizadia na buk kara mahuri roroa, kilaka kua ma beta a Vuvu ni katia garigari, ia da dia ta hadavia na enimel kua dia ka zipa zahe matoto. Na vuna, dia ta lala habuka muga ia e mahuri, palaka kua ti mate, palaka da ba muri ki bele mule.

⁹ Kaka kua kana lohoihoia e kemi ki kana save vona, ia da e lohoi lala goloa kua. Na bakana enimel havurengo kena e 7 kena, ia e makia na potuna kamahi kua na tavine kua e mimia vona. ¹⁰ Mai ve, na baka 7 kamahi kena e makia na king e 7. E lima dia te varimateai kava. Katiu kua e ba vovona. Katiu ma beta ni bele. Palaka kua tani bele, ia da e mia pitu papa za. ¹¹ Na enimel havurengo kena varira e mahuri, palaka kua ti mate, ia e makia na naba 8 king kua ba muri kete bele. Palaka ia e bukuna kabu kana king kamahi kena e 7, ia da e golu ve. ¹² Na kom e 10 kena tu hadavia na bakana enimel havurengo

kena, ia e makia na king 10 kamahi kua da dia ta kara king, palaka kua ma beta dia na kara king. Palaka da dia ta pelea matuhanga, dia ka kara king dia ka hada na aua katiu papa kamana enimel havurengo. ¹³ King kamahi kua kadia lohoihoia, ia da e katiu papa za. Da dia ta vala ve kadia matuhanga kamana naba na enimel havurengo kua. ¹⁴ Da dia ta lupulupu kara Tuna Sipsip dia ka varihubi kamana, palaka na Tuna Sipsip da e vinim dia matoto. Na Tuna Sipsip kua, ia na Paraha kana pararaha laveve ki King kana king laveve. Manumanu laveve na Tuna Sipsip e kohanidia ki makidia dia kata kara kana manumanu matoto, dia ka lala dia kata mumuri matoto na kana polea laveve, ia dia kua dia ta kamakamana Tuna Sipsip kua dia kene vin na varihubia.”

¹⁵ Na engel ki tani barae ve ni niau, “Na naru kapopou kamahi kuari tu hadavia na tavine magali buhu kuari e mimia langalanga na hududia, ia dia na kantri luba, ia mai na zukazuka kamahi, ia mai manumanu kua livuhadia e hada paramotu paramotu, kamana pole matotoa laveve. ¹⁶ Na enimel havurengo kuari kamana 10 kom kamahi, da e beta matoto kete kulidia kara tavine magali buhu kuari, dia ka vaginia matoto. Da dia ta vairohia matoto dia ka pele kakava kana lohohoa laveve ki pupu lavevea, da dia ta hania midana na livuhana, dia ka zuluria na haroho. ¹⁷ Na vuna a Vuvu mule ti vala lohoihoia ni dia, dia kata katia golea kua. Dia kata taru lupunia kadia lohoihoia dia na vala kadia naba kamana kadia matuhanga habuka

king na enimel havurengo kena, ki vano ki nap na polea ke Vuvu ki pori laveve. ¹⁸ Na tavine kena tu hadavia, ia e makia na taon kapou kena e hada na king laveve na garigari.”

18

18.1-24 A Babilon ti vairoha

¹ Muri na kua, hau ta hadavia na engel katiu ve e pe na lagato ki ziziho. Kana matuhanga e kapou matoto, na balangana kana laet ki balanga na garigari ki kavakava matoto. ² Ki goe kapopou matoto ki tani barae, “Na taon kapou a Babilon ti vairo matoto! Ti vairo matoto! Ti kara ruma ke hanitunitu. Ti kara palakana paritigia kana manu laveve kua e mata hilehilea ki molumolua. ³ Na vuna, manumanu laveve na garigari dia te hinumia na zuruka kana mogepa magali buhua balika kua dia ta hinumia vaen kua e matuha matoto. Na king kamahi ve bukuna garigari dia ve ta katia na mogepa magali buhua kamana. Na bisnisman laveve na garigari dia ta lala dia kata gala bisnis dia ka pepelea moni kapopou matoto na kana moge zahazaha.”

⁴ Hau ka longoria na kaka e pole ki pe na lagato ki tani barae, “Kagu manumanu, miu vatia malala kena miu na mai gotalatala. Tabarae miu kakamana na kana moge zahazaha kamahi. Ta miu na pelea zahatanga kamana. ⁵ Na vuna ti hidonia kana moge zahazaha laveve, kava kini vonu matoto, kini zahe pelea na lagato kava.

18:2 Ais 21.9; Jer 51.8; KnP 14.8; Ais 13.21; Jer 50.39. **18:3**
 Ais 23.17; Jer 51.7. **18:4** Ais 48.20; Jer 50.8; 51.6, 45. **18:5**
 Stt 18.20-21; Jer 51.9.

A Vuvu ki lohoi poto na kana moge zahazaha laveve. ⁶ Miu kolia miu na katia vona balika kena ia e lala kete kakatia. Miu dabolim ve kadoana kana moge zahazaha. Miu dabolim matuhara hana hinua ni dopa matuha na kana kap miu na vala ni hinumia. ⁷ Ia e lala kete vazahezaheni mulehia hizana ki lala kete mia papa ni hanihani papa matoto na dama laveve. Kubarae ia miu ve miu kolia miu na vala varitihia vona kete nap na kana moge zahazaha. Ia e lala kete kokona zaheni mulehia ni tania, 'Hau na kwin, hau ka mia na sia kwin. Hau beta na tavine gabu, ki mara beta polokogu ni zaha na tangi.' ⁸ Kubarae, na dama katiu za, goloa zahazaha luba matoto e bele valutu kirina. Mazahi kapopou, tangia kapou, vitolo kapou matoto da e lohu kirina. Na haroho da e zuluria ki tunu gatovia matoto a Babilon, na vuna a Vuvu kua ia za kana matuhanga vona, ki kadolu Paraha, kava ti koto kiri Babilon.

⁹ Na king laveve kua bukuna garigari kua dia ta lala dia kata kakatia mogepa magali buhua kamana, dia ka pepelea moni kapopou na kana moge zahazaha kamahi, taem kua dia te hadavia na taon kapou kua ti vu, na hazuka kini zazahe, da dia ta tangizi maratania matoto. ¹⁰ Da dia ta hadavia ti paria zahatanga kapopou, da dia ta kuahi zahazaha matoto, dia ka madi zau za dia ka tani barae, 'Kaba loho zahanga ni niho Babilon, ho tu taon kapou matoto, ku matuha matoto! Palaka na aua katiu za, kadoana ka moge zahazaha ti dua taduriho kava!'

11 Na bisnisman laveve na garigari da dia ta sore zahazaha matoto dia ka tangizi maratania, na vuna kua ti beta kaka kua keteni kakadea kadia kako kamahi. 12 Na kadia kako kamahi, ia na gol kamana silva, ia mai na kedo kamahi kua e mata mulimuli matoto, ia mai na pel*, mai ve na silka lavalava kamahi, kamana lavalava kamahi kua e baritunutunua, ia mai na dangahai laveve kua e hubi papa matoto, kamana kadia goloaloa kemikemi laveve kua e katua na vakivakina elefan, kamana goloaloa kamahi kua e katua na dangahai kua e kadoa na moni kapou matoto, ia mai na bras kamana ain, ia mai na kedo mabel. 13 Kadia kako taza ve vona, habuka sinamon kamana spais kamahi, ia mai na insens, kamana gris kamahi kua e hubi papa kamana sanda kua e kemi, ia mai na vaen kamana oil na oliv, kamana plaua kua e habehabea matoto kamana vit, ia mai na bulmakau kamahi kamana sipsip, ia mai na hos kamahi kamana karis kamahi, kamani voravora. Goloaloa laveve kua ti beta ni ma kakadoa. 14 Na bisnisman kamahi kua, da dia ta tani barae kirina, ‘Na haninga laveve kua e lala kete kukuli matoto kirina ki vivitolonia kirina, dia te varihavai ni niho. Ka moni kamana ka goloaloa mata mulimuli laveve kamana ka bilas laveve, ti balavutuka, liuliu.’ 15 Na bisnisman laveve kua dia ta lala dia kata gagala bisnis na goloa kamahi kua, dia ka pepelea moni kapopou na goloaloa kamahi kua, da dia ta kuahi matoto, na taem kua dia te hadavia ti pelea zahatanga.

18:11 Ese 27.31, 36. **18:12** Ese 27.12-13, 22. * **18:12** na Polea English: pearl, ia na kedo kote mata muli kua e peola na poloka roti. **18:15** Ese 27.31, 36.

Da dia ta madi zau za. Lohorodia ki zaha matoto vona dia ka tangizi zahazahatia matoto, dia ka tani barae, ¹⁶ ‘Kaba loho zahanga matoto! Kaba loho zahanga matoto ni niho taon kapou. Varira tu lala koto lohologo lavalava kavukavua kua e mata muli matoto, kamana lavalava kamahi kua e baritunutunua, ku bilasnia livuha na gol kamana kedo kua monina e kapou matoto, ia mai ve kamana pel. ¹⁷ Palaka na aua katiu papa za, na moni laveve kamana bilas laveve, da dia ta balavutuka laveve!’

Na kepten laveve kara vagavaga kamahi, kamana kadia pasidia laveve, kamana boskru laveve, ia mai manumanu laveve kua dia ta lala dia kata gagala bisnis na dazi, ia da dia laveve dia ta madi zau za na taon kapou kua. ¹⁸ Taem kua dia te hadavia ti dudulu na hazuka kini zazahe, da dia te tani barae, ‘Beta na taon katiu ni balika taon kapou kuarina!’ ¹⁹ Pale, dia te pelea havuhavu dia ta varaga kara bakadia, dia kene tatangi dia kene tatani barae, ‘Kaba loho zahanga! Kaba loho zahanga, ni niho taon kapou matoto, na vuna kua manumanu laveve kua kadia vagavaga vona dia ka gagala bisnis na vaga, ia dia ta kara risman laveve na kako kamahi bukuna taon kapou kua! Palaka na aua katiu papa matoto, ia ti vairo matoto!’

²⁰ Miu na lagato kamana manumanu laveve ke Vuvu, kamana apostel laveve kamana profet laveve, miu hilohilo! Na vuna a Vuvu ti koto kirina taraka kua e lala kete kakati zahatia matoto ni miu.’”

²¹ Pale, na engel katiu kua e matuha matoto, e matulagatia na kedo kapou matoto katiu, balika kedo kapou kua dia ta lala dia kata hubi momozia na vit vona, ia varaga kara poloka dazi, ki tani barae, “Ia da e varaga baraenga na taon kapou kua a Babilon, ki golu liuliu.

²² Na halingana gita kamana flut kamahi kamana biugel ia mai na halingana musik laveve, da ti beta keteni ma lolongora na poloko. Da ti beta ve keteni hadava nuhu kua dia ta lala dia kata gagala na galanga likiae, da ti beta ve keteni ma lolongora na halingana kedo na hubi momoa na vit na poloko ve. ²³ Da ti mara beta ve ni hadava na lam kete hada na poloko ve. Da beta keteni longora hilohiloa kana tamohane kamana tavine kua hiro ta ba lahi na poloko ve. Muga na bisnisman laveve na poloko, ia dia ta hizanga matoto na matana manumanu laveve. Ku lala koto kakatia muli, ku lala koto tataetae nu rukirukia manumanu laveve na kantri laveve.”

²⁴ Ni Babilon e parua na topona profet kamahi kamana manumanu laveve ke Vuvu, kamana topona manumanu laveve kua e hubu matoa dia na garigari.

19

19.1-5 Manumanu dia ta hilohilo ni Babilon kua ti vairoha

¹ Muri na kua hau ta longoria balungana manumanu luba luluba matoto dia ta lupu goe na lagato dia ka tatani barae, “Tolu kata

18:21 Jer 51.63-64; Ese 26.21. **18:22** Ese 26.13; Ais 24.8.

18:22 Jer 7.34; 25.10. **18:24** Jer 51.49.

vazahenia hizani Vuvu! Kadolu Vuvu, ia za kua e pele mulehidolu, hizana e kapou matoto, matuhanga laveve ia kana za. ² Na vuna na kotoa ke Vuvu e matoto ki mahoto za. Kava ti koto kara tavine magali buhu kapou kua e lala kete vata molumoluhia na manumanu laveve na garigari na kana mogemoge mata hilehilea kamahi. A Vuvu kava ti kolukolu taraka kua e vaihubi mate kana voravora kamahi.”

³ Dia ka ma gogoe dia ka tatani barae, “Tolu kata vazahenia hizani Vuvu! Na hazuka haroho kua e tunia na taon kapou kua ti ma kini ma zazahe zazahe, beta hozohozoana!” ⁴ Na pararaha 24 kamahi kamana goloa garamo kua dia ta mahuri, dia ta dua dia ka padonia tuturudia, dia ka lotu ni Vuvu kua e mimia na kana sia king. Dia ka tani barae, “E limoha! Tolu kata vazahenia a Vuvu!” ⁵ Pale, na balungana kaka katiu e pole ki pe na sia king ke Vuvu, e goe ki tani barae, “Miu vazahenia hizana kadolu Vuvu, miu kana voravora laveve, ia mai miu laveve kena miu ta lala miu kata hahada zahenia a Vuvu, ia mai miu nuhu kua beta miu na hizanga, ia mai nuhu kua miu ta hizanga!”

19.6-10 Tuna Sipsip ti lahi kini katua hanihania kapou

⁶ Pale, hau ta longoria reoa kapou, balungadia ki pole balika halingana naru kapou kua e papado, ki pole balika mariaba kua e vulukururu, dia ka tani barae, “Tolu kata vazahenia hizani Vuvu! Na Paraha a Vuvu kua kana

19:2 Lo 32.43; 2 Kin 9.7. **19:3** Ais 34.10. **19:5** Sng 115.13.

19:6 Ese 1.24; Sng 93.1; 97.1; 99.1.

matuhanga laveve ia kana, ia ki King. ⁷ Kete marapalepalehidolu tolu na hilohilonia tolu na vala glori vona! Na vuna na damana lahia kana Tuna Sipsip kava ti bele, na tavine kua ia kete kabania ti loholoho za kini guguria. ⁸ A Vuvu ti vala kolos mata muli matoto ki kavukavua ki klin matoto na tavine kua kete lohoria.” Na kolos mata muli kavukavua kua, ia e makia na moge mahoto kana manumanu ke Vuvu.

⁹ Pale, na engel kua ia tani barae ni niau, “Vapolungania polea kua, ‘Hilohiloa kapou kana nuhu kua a Vuvu ti koi kiridia dia kata lohu na hanihania kapou kara lahia kana Tuna Sipsip!’ ” Ia ki tani barae ve ni niau, “Na polea kua ia na polea matoto kua e pe ni Vuvu.” ¹⁰ Tania ki tani barae, hau ta dua kara kabena kata lotu na engel kua. Palaka ia e tani barae ni niau, “Taua nu lotu ni niau! Hau na vora ke Vuvu za kua, balika ho, ia mai kamana habu tazi kamahi kua, dia ta Kristen, miu ka bilip na polea kua a Iesus e vala. Lotu ni Vuvu katiu papa! Na vuna tolu ta lala polea kua a Iesus e vala, ia e lala kete tutuha zahe na poloka manumanu dia ka vavala polea balika profet.”

19.11-21 A Jon e hadavia kaka katiu e mimia na huduna hos puzo katiu

¹¹ Hau ta tungavia na lagato e ngapa, pale, na hos puzo katiu ia gotala vona. Na kaka kua e mimia na huduna hos kua, hizana, “Na Kaka Kua e Hada poto Papa Matoto Na Kana Galanga” ki “Kaka Kua e Lala kete Kakatia Moge Kua e Matoto Za.” Na taem e sikelnia na moge ke

manumanu na kotoa, ki mai ve kua na taem ia kete vano kara varihubia, ia e lala kete muri na moge kua e mahoto za. ¹² Matana kaka kua, e dudulu balika haroho, ki kukudia na hate kana king luba na bakana. Ki vapolunganga hiza katiu na livuhana, ki mara beta kaka katiu ni lala na mining na hiza kua, ia mule za e lala. ¹³ Ki lohoria na kolos kua e dungu laveve na topo. Hizana kaka kua, “Polea ke Vuvu.” ¹⁴ Pale, na armi laveve bukuna lagato dia ta mumuri vona. Dia ta mia langalanga na kadia hos kamahi kua e puzo laveve. Dia ka loholoho kolos kamahi kua e mata mulimuli ki puzopuzoa ki klin matoto. ¹⁵ Na bainat katiu kua e matanga veleleve matoto e gotala na havana kaka kua e vavamuga ni dia. Na bainat kua ia kete le hutu manumanu na kantri laveve vona. Da e pahoria na hadahai kua e katua na haine, ki bosim manumanu laveve vona. Da e vaka bebehia na palekana vaen na teng kua e katua na kedo, kua e makia na magali varitihia ke Vuvu, kua E Matuha Matoto. ¹⁶ Na kana kolos malaku, ia mai na kubuna ve na hiza kua e vapolunganga vona, “King kana king laveve, Paraha kana pararaha laveve.”

¹⁷ Pale, hau ta hadavia na engel katiu e mamadi heta na poloka voro. Ki goe kapopou matoto kara manu laveve kua dia ta bebebe heta na mariaba ki tani barae, “Miu mai lupu kara haniania kapou kua a Vuvu ti vaida. ¹⁸ Miu kata hania na podana king kamahi, kamana kepten kara soldia kamahi. Miu kata hania na podana manumanu babobabo, ia mai na podana hos

19:12 Dan 10.6. **19:15** Sng 2.9; Ais 63.3; Jol 3.13; KnP 14.20.

19:17 Ese 39.17-20.

kamahi, kamani podani habu tauadia. Miu hania na podana manumanu laveve. Podana nuhu kua beta dia na vora vetanga, podana nuhu kua dia ta vora vetanga, podana nuhu kua beta dia na hizanga, podana nuhu kua dia ta hizanga.”

¹⁹ Pale, hau ta hadavia na enimel havurengo kua kamana king laveve na garigari, kamana kadia armi laveve, dia te mai lohu lupu laveve. Dia kata varihubi kamana kaka kua na huduna hos kamana kana armi kamahi. ²⁰ Palaka, ia paho tadura na enimel havurengo kua, ki paho tadura ve na profet vairukuruku kua e gala ki kakatia mirakel kamahi na hizana enimel havurengo kua. Ia na mirakel kamahi kua e kakatia ki rurukia manumanu kamahi kua kava dia te pelea na mak kana enimel havurengo kua, dia ka lolotu ve na hanunuka. Na enimel havurengo, ia mai na profet vairukuruku kua, hiro ta ba mamahuri ki varaganga hiro kara poloka salfa kua e dudulu balika haroho, ki lololo barae za. ²¹ Pale, na kaka kua e mimia na huduna hos ia vaihubi mate na armi laveve, na kana bainat kua e pe na havana ki gotala. Pale, na manu laveve dia ta hania na podana armi kamahi kua, magalidia ki kurukuru matoto.

20

20.1-6 A Satan e karabus na krismas e 1000

¹ Pale, hau ta hadavia na engel katiu e pe na lagato ki gotala, e pahoria na ki kiri loloni habuna, ki papahoria ve na sen kapou matoto katiu. ² Ia paho taduria na matabunu kapou kua,

na matabunu kapou kua bukuni varira, varira matoto, kua e kohanga ni Devil o Satan. Na engel ki rotu taturia na sen, kete karabus na krismas e 1,000. ³ Pale, na engel kua ia varaga ziho kiri loloni habuna. Pale, ia tabara ki lokoanga havana lovo kua. Kete beta kete ma rurukia na manumanu bukuna garigari. Da e guria na krismas e 1,000 kua ki hoza, ba muri da dia ta pele gotalani mulehia na karabus, ki gotala kete mai ni vano, palaka da beta kete havarau.

⁴ Pale, hau ta hadavia na sia king kamahi. Na manumanu dia ka lololi na huduna sia king kamahi kua. A Vuvu ki vala matuhanga ni dia, dia kata kara jas dia na sikelnia kotoa. Pale, hau ta hadavia na vulena manumanu laveve kua e le hutuza lohorodia na vuna kua dia ta tatani kavakava hizani Iesus, dia ka poto bada matoto na polea ke Vuvu. Ki beta ve dia na lotu na enimel havurengo kua, ki beta ve dia na lotu na hanunuka, ki beta ve ni makua limadia o na damadia na mak kana enimel havurengo kua. Manumanu kamahi kua, dia ta mahurihuri mule, dia kene kara king kamani Kristus na krismas e 1,000. ⁵ (Palaka manumanu laveve kua dia ta varimateai, beta dia na mahurihuri mule, dia ta guguria na 1,000 krismas kua ki hoza.) Ia na nabawan mahuri mulea kua. ⁶ Manumanu laveve kua dia ta mahurihuri mule na nabawan mahuri mulea, ia da a Vuvu e kati kemihia matoto ni dia. Dia kene kara manumanu ke Vuvu. Na naba tu matea, ti beta kana matuhanga kete vairohidia. Palaka da dia te kara pris kamahi ke Vuvu hiro a Kristus, dia kene kara

king kamani Kristus na krismas e 1,000.

20.7-10 A Satan ti varaganga kara haroho kapou

⁷ Ta 1,000 krismas kua ni hozo, a Satan da ti pele gotalani muleha na karabus. ⁸ Da e gotala kete rukia manumanu na palaka laveve na garigari, manumanu kua bukuni Gok kamani Magok. A Satan da e lupunidia kara varihubia. Kadia naba na soldia kamahi kua na kadia armi, e luba matoto, balika magamaga kua na vazalea. ⁹ Da dia ta vano kara palaka laveve na garigari, dia ka madi lobia na kem kana manumanu ke Vuvu, na taon kua a Vuvu e kulina matoto kirina. Palaka na haroho da e pe na lagato ki ziho ki tunu gatovia laveve na armi kamahi kua. ¹⁰ Pale, a Satan kua e rukidia, ia da a Vuvu ti varaga hohoria kara salfa kua e dudulu balika haroho. Na enimel havurengo kamana profet vairukuruku, ia muga ti varaga hohora hiro, hiro kene mimia na poloka salfa kua. Da dia ta hatunia varitihia kapou matoto, na dama, marigo, beta hozohozoana.

20.11-15 Kotoa kapou ti bele

¹¹ Pale, hau ta hadavia na sia king kavukavua kapou katiu, ka hadavia ve na kaka kua e mimia na huduna sia kua. Taem ki bele barae, na garigari kamana lagato hiro ta balavutuka, kini beta ni hadava ve hiro. ¹² Pale, hau ta hadavia na manumanu kua kava dia te varimateai, manumanu kua hizanga ia mai manumanu kua beta dia na hizanga, dia laveve dia ta madi na mugana

sia king kua. Pale, na engel kamahi dia ka vukavuka na buk kamahi kua e vapolu tadura na mogemoge laveve kana manumanu vona. Pale, na buk katiu ve ia vukaza, ia na buk kara mahuri roroa. Na manumanu laveve kua dia te varimateai, ia ti sikelianga kadia kotoa muri na kadia mogemoge kamahi kua e vapolu tadura na poloka buk kamahi kua. ¹³ Manumanu laveve kua dia ta mahitu na dazi dia ka varimateai, ia dia ta pe na dazi dia ka gotalatala. Na Matea kamana Malala kana nuhu kua dia te varimateai kava, ia dia ve ta vatia manumanu matemate kua na polokodia dia ka gotalatala ve. Dia laveve dia ka zahe madi na matani Vuvu, kete koto kiridia muri na kadia mogemoge laveve kua dia ta kakatia. ¹⁴ Pale, ba muri, a Vuvu ia varaga na Matea kamana Malala kana nuhu kua dia te varimateai, kara poloka loka na haroho kapou. Loka na haroho kua, ia na mate poloa. ¹⁵ Manumanu laveve kua beta hizadia ni ngoro na poloka buk kara mahuria, dia laveve dia ta varaga hohora kara poloka loka na haroho kapou kua.

21

21.1-8 Lagato vahoru kamana garigari vahoru ti bele

¹ Pale, hau ta hadavia na lagato vahoru kamana garigari vahoru ti bele. Na vuna, na lagato bura kamana garigari bura hiro te balavutuka. Na dazi ve ti balavutuka ve. ² Pale, hau ta

21:1 Ais 65.17; 66.22; 2 Pi 3.13. **21:2** Ais 52.1; KnP 3.12; Ais 61.10.

hadavia na taon tumonga, a Ierusalem vahoru, e pe ni Vuvu ki gotala na lagato ki zizihō. Kana bilas e mata muli matoto, balika tavine kua kete lahi vahoru, ki bilas ki guguru kiri gona. ³ Pale, hau ta longoria na kaka katiu e goe kapopou ki pe na sia king kua ki tani barae, “Longoria, kua na ruma ke Vuvu ti madi na pidaka manumanu. Da ia ti mia kamana manumanu. Da dia kene kara kana manumanu matoto. E limoha, a Vuvu mule da ia ti mia kamadia, kini kara kadia Vuvu. ⁴ A Vuvu da ti bizia liukudia laveve na matadia. Da beta ve matea, o sore, o halohoa o kete hatuanga varitihia. Na vuna goloaloa bukuni varira, ia ti betaka.”

⁵ Pale, na Kaka kua e mimia na sia king kua, ia tani barae, “Hadavia, kua kata katiu goloaloa laveve ni vahoru!” Ki tani barae ve, “Vapolu taturia na polea kua. Na vuna polea kua ia e matoto, matoto. Ki nap kaka kete vaka maroro vona.” ⁶ Ia ki tani barae ve ni niau, “Te vahozovia galanga! Hau ia na Alfa na Omega.”* Hau ia na varivuvuka kamana hozohozaana goloaloa laveve. Kua kaka katiu kini marahotia, da ta vala vetania naru kua e papado ki pe na havana naru kua kara mahuri roroa vona. Da beta kete kadea. ⁷ Kua kaka kini vinia varihubia, ia da hau te vala na goloaloa laveve kua vona. Hau da te kara kana Vuvu, ia kini kara tugu.

⁸ Palaka manumanu vavuvavu, manumanu

21:3 Ese 37.27; Wkp 26.11-12. **21:4** Ais 25.8; Ais 35.10; 65.19.

21:6 Ais 55.1. * **21:6** Polea Grik Hau na Alfa na Omega, Leta rua: Alfa ia na mugapa leta na Grik alfabet. Omega ia na leta kua na murina kadia alfabet. **21:7** 2 Sml 7.14; Sng 89.26-27.

kua beta dia na bilip, nuhuta moge mata hilehilea, nuhuta hubi matematea na kaka, nuhuta magali buhua, nuhuta taetaea kamana muli, nuhuta lotua na vuvu vairukuruku, nuhuta mata vairukurukua, ia dia laveve, ia kadia malala kua na loka na haroho kapou kua e dudulu barae za. Ia na mate poloa kua.

21.9-27 A Jon e hadavia Ierusalem vahoru

⁹ Pale, na engel katiu ni dia kua na 7 engel kua dia ta pahoria na 7 dis kua e vonu na magali varitihia ke Vuvu, e mai ni niau ki tani barae, “Mai kamaniau na vatunga ni niho na tavine kua kete lahi vahoru. Na gona Tuna Sipsip.”

¹⁰ Pale, na matuhanga kana Vule Tumonga ia vavonuhiau matoto, pale, na engel ia lugau zahe kara potuna kapou horaha katiu, pale, ia vatunga na taon tumonga, a Ierusalem vahoru, kua e pe na lagato, ni Vuvu ki ziziho. ¹¹ Na glori ke Vuvu e balanga lobia na taon kua. E kalageru balika gol kua monina e kapou matoto. Ki pangenge balika kedo kua e kohanga na jaspera, ki kavakava matoto balika galas. ¹² Na banis na taon kua e horaha matoto. Na geit kamahi vona, e 12, na engel kamahi e 12 kua dia ta vavarimadiriai na geit kamahi kua. Na geit katiukatiu e vapolunganga na hizana zukazuka 12 kamahi kua ni Israel vona. ¹³ Na banis na taon kua e tolo kiri ist, ia na geit e tolu. Na paligena kiri not ia na geit e tolu. Na paligena kiri saut ia na geit e tolu. Na paligena kiri Wes ia na geit e tolu. ¹⁴ Na banis na taon kapou kua, na kedo e 12 kua e

ngoro tuka vuvuna banis kua, ki vapolunganga na hizahizana 12 apostel kana Tuna Sipsip na hududia.

¹⁵ Na engel kua e popole kamaniau, e papa-horia na dangahai katiu, e katua na gol, kete tovonua na kapouka taon kua vona, mai ve kete tovonua na geit kamahi kamana banis na taon kapou kua. ¹⁶ Na taon kapou kua ia e skuea matoto. Malakuta, kapouka ia e varidamuki matoto. Na engel e makia taon kua na kana dangahai, ki paria pebarae, na malakuta, kapouka, horahangata ia e 2,200 kilomita laveve. ¹⁷ E tovonua ve na banis na taon kua, ki paria habuka komokomongata e 65 mita. Na engel e tofotofo muri na naba na rula kua manumanu na garigari dia ta lala dia kata tofotofo vona.

¹⁸ Na banis kara taon kapou kua, a Vuvu e katia na kedo jaspā. Goloaloa laveve na poloka taon kua, e katua na gol kua e klin, ki kavakava matoto balika galas. ¹⁹ Na vuvuna banis na taon kua, ia e bilasianga na kedo kamahi kua kadoana e kapou matoto. Na vuvuna e 12, na naba 1 vuvuna, e bilasianga na kedo kua e kohanga na jaspā. Naba 2 vuvuna e bilasianga na kedo kua e kohanga na sapaia. Naba 3 vuvuna e bilasianga na kedo kua e kohanga na aget. Naba 4 vuvuna e bilasianga na kedo kua e kohanga na emeral. ²⁰ Naba 5 vuvuna e bilasianga na kedo kua e kohanga na sadonikis. Naba 6 vuvuna e bilasianga na kedo kua e kohanga na konilian. Na naba 7 vuvuna e bilasianga na kedo kua e kohanga na krisolaet. Na naba 8 vuvuna e

bilasianga na kedo kua e kohanga na beril. Naba 9 vuvuna e bilasianga na kedo kua e kohanga na topas. Naba 10 vuvuna e bilasianga na kedo kua e kohanga na krisopres. Naba 11 vuvuna e bilasianga na kedo kua e kohanga na haiasin. Naba 12 vuvuna e bilasianga na kedo kua e kohanga na ametis. ²¹ Na 12 geit kamahi kara taon kua e katua na pel† Geit katiukatiu, ia e katua na pel kapou matoto katiu. Daladala laveve na poloka taon kua e katua na gol, na gol kua e klin matoto ki kavakava matoto balika galas.

²² Beta na hadavia na tempel katiu na taon kua. Betaka. Na Paraha, a Vuvu kua kana Matuhanga e matuha livutia matuhanga laveve, ia kamana Tuna Sipsip, ia hiro mule na tempel kara taon kua. ²³ Na taon kua, da beta voro o lingabo kete vala hadanga vona. Na vuna na glori ke Vuvu da e vala na hadanga na taon. Na Tuna Sipsip ia da e kara lam ki vala laet na taon kua. ²⁴ Manumanu laveve na kantri laveve da dia te vavana na laet kua. King kamahi na kantri laveve na garigari da dia ta pelea kadia goloaloa mata mulimuli laveve dia ka mai kara taon kua. ²⁵ Na geit kamahi na taon kua, beta ni lala kete tatabara, e ma ki ngangapa barae za, na vuna da mara beta ni marigo ve na taon kua. ²⁶ Goloaloa mata mulimuli matoto kana kantri laveve kamana kadia naba da dia ta pelea

† **21:21** pel = ia na kedo kote kua e lala kete parua na poloka roti. Monina e kapou matoto. **21:23** Ais 60.19-20. **21:24** Ais 60.3. **21:25** Ais 60.11.

ki mai hoho na taon kua.† 27 Palaka goloaloa laveve kua e molumolua, kamana manumanu kamahi kua dia ta lala dia kata kakatia moge zahazaha, kamana nuhuta mata vairukurukua, ia mara beta matoto dia na hoho na taon kua. Nuhu za kua na hizadia vona na poloka buk kara mahuri roroa, na buk kana Tuna Sipsip, ia da dia za dia ta hoho na taon kua.

22

22.1-5 A Jon e hadavia na naru kara mahuri roroa kamana hai kara mahuri roroa

¹ Pale, na engel kua ia vatunga na naru kapou katiu ni niau. Na naru kua e lala kete vavala na mahuria. E klin matoto ki kavakava matoto balika galas. Ki pado ki pe na sia king ke Vuvu kamana Tuna Sipsip. ² Na naru kua, ki rovo na pidaka dala kapou kara taon kua. Na hai kara mahuri roroa e rua. Katiu e madi na paligena, katiu na paligena naru kua. Na hai kua ki lala kete vuvua roro, na lingabo laveve ia e vuvua za. Na raurauna hai karua kua, ia e lala kete peola kara marasin, kete vamahuriva manumanu laveve na kantri laveve vona. ³ Na goloa laveve kua beta a Vuvu ni lala kete kulina matoto kirina, ki tania kete pele kakavanga ia mara beta ni parua dia ve.

Na sia king ke Vuvu kamana Tuna Sipsip da e ngoro na taon kua. Na voravora kamahi ke Vuvu dia ka vovora kana. ⁴ Da dia ta mamadi na

† **21:26** Ia balika dama kua dia ta vazahenia na king katiu, dia ka vazihonidia, dia ka padonia tuturudia, dia ka vala presen vona.

21:27 Ais 52.1; Ese 44.9. **22:1** Ese 47.1; Sek 14.8. **22:2** Stt 2.9. **22:3** Sek 14.11; Stt 3.17.

mugani Vuvu, dia ka hadavi matotonia a Vuvu. Na hizani Vuvu da e vapolunganga na damadia.
⁵ Mara beta ve ni marigo ve. Na lam ve da ti beta galangana. Na voro ve da ti beta galangana. Na vuna na Paraha a Vuvu, da ti vavala laet ni dia. Da dia te kara king liuliu, beta hozohozoana.

22.6-17 A Iesus da e mai tapu

⁶ Na engel kua ki tani barae ni niau, “Na polea kua e matoto, matoto. Manumanu dia kata vaka maroro na polea kua. Na Paraha, a Vuvu, kua e lala kete tatani kavakava na kana profet kamahi, na goloa kua kete bele ba muri, ia e geria kana engel kete vatunga na kana voravora na goloa kua ba muri kete bele.” ⁷ “Longoria.” A Iesus e tani barae, “Da mara beta na kogoi, da pitu papa ka ziho!”

Manumanu laveve kua dia ta longoria na polealeana goloaloa kua ba muri kete bele, dia ka muri vona, ia da a Vuvu e kati kemihia matoto ni dia.

⁸ Hau a Jon, ia hau kua ta longoria polealea kamahi kua. Tania ka hadavi baraenia ka longo baraenia, hau ta dua kara kabena engel kua e vavatunga na goloaloa kamahi kua ni niau, kata lotu vona. ⁹ Palaka ia tani barae ni niau, “Taua nu lotu ni niau! Hau ia na vora ke Vuvu balika ho, kamani habu tazi na profet kamahi, ia mai na manumanu laveve kua dia ta mumuri na polealea kua e vapolunganga na poloka buk kua. Lotu ni Vuvu za!” ¹⁰ Na engel kua ki tani barae ve ni niau, “Tabarae nu pere porotia na polealeana goloaloa kua ba muri kete bele, na poloka buk

kua. Na vuna na dama kua ia kava ti mai kini kokozoho. ¹¹ Kubarae manumanu kua dia ta nuhuta moge zahazaha, ia dia kata ma kakatia moge zahazaha. Manumanu kua dia ta lala dia kata kakatia moge mata hilehilea kamahi, ia dia kata ma kakatia moge mata hilehilea. Manumanu kua dia ta lala dia kata kakatia mogemoge kua e mahoto, ia dia kata ma kakatia moge mahoto. Manumanu kua dia ta tumonga, ia dia kata ma tumonga.” ¹² A Iesus e tani barae, “Longoria. Da mara beta na kogoi, da ta baribari matoto ka mai. Da ta pelea na kadoana galanga laveve ka mai kamana, ka kadea manumanu laveve muri na kadia mogemoge laveve. ¹³ Hau na Alfa na Omega.* Hau ia na varivuvuka kamana hozohozaana goloaloa laveve.

¹⁴ A Vuvu da e kati kemihia matoto na manumanu laveve kua dia ta vazuguvia kadia kolos kamahi ki puzopuzoa. Da e valanga matuhanga voa ni dia, dia kata pelea na palekana hai kara mahuria dia na hania, ki nap ve dia kata pe na geit kamahi kara taon kua, dia na hoho na taon kua. ¹⁵ Palaka manumanu laveve kua mara beta dia na hoho na taon kua, ia dia na kauaua, nuhuta taetaea dia ka lae muli, nuhuta kolia, nuhuta magali buhua, nuhuta hubi matematea na manumanu, kamana nuhuta lotua na vuvu vairukuruku, kamana manumanu laveve kua e lala kete kukulidia dia kata kakatia mogepa

22:11 Dan 12.10. **22:12** Ais 40.10; 62.11; Sng 28.4; Ais 40.10; Jer 17.10. **22:13** KnP 1.8; Ais 44.6; 48.12; KnP 1.17; 2.8.

* **22:13** Polea GrikHau na Alfa na Omega, Leta rua: Alfa ia na mugapa leta na Grik alfabet. Omega ia na leta kua na murina kadia alfabet. **22:14** Stt 2.9; 3.22.

vairukua laveve. ¹⁶ Hau, a Iesus, ia Hau kua ta geria kagu engel ki ziho ni miu, kete kalohu hoto na manumanu na sios laveve. Hau za ia na galulupa hai kua ta pizuzu ka pe na habu tubuni King Devit, hau ia na hupu kara dama kua e hada varitihitihi matoto.”

¹⁷ Pale, na Vule Tumonga kamana gona Tuna Sipsip, hiro ta tania, “Mai.” Na manumanu laveve kua dia ta longoria na polea kua ve, dia ta tani barae ve, “Mai.” Azei ho kua kini marahotiho, ia koto mai. Azei kua kini kulina, ia kete mai ni hinumia na naru kara mahuria kua a Vuvu e vavala habuka presen.

22.18-21 A Jon e vala polea matuha na manumanu kua dia ta longoria polea na buk kua

¹⁸ Ta vala polea matuha matoto na manumanu laveve kua miu ta longoria na tok profet kua e ngoro na poloka buk kua. Ta kaka katiu ni taruhia polea motu katiu ve kamana polealea kamahi kua, ia da a Vuvu e vatama ninihania goloaloa zahazaha laveve kua e tatanga na poloka buk kua vona. ¹⁹ Ta kaka katiu ni pele kakava na dihura polea pitu na tok profet kua e ngoro na poloka buk kua, ia da a Vuvu e pele kakava na kana goloaloa kemikemi laveve vona. Da beta kete pelea haninga na hai kara mahuria, ki beta ve kete mia na poloka taon ke Vuvu, kua na buk kua e popole vona.

²⁰ Na kaka kua e tani kavakava na polealea na goloaloa laveve kua, e tani barae, “E limoha, da ta mai tapu.”

E limoha. Mai, Iesus Paraha ho.

²¹ Paleka kadolu Paraha a Iesus ni maharia na manumanu laveve ke Vuvu. Ia limoha.

Kalohua Kemi ke Iesus na Polea Vitu
The New Testament in the Vitu language of Papua
New Guinea

Nupela Testamen long tokples Vitu long Niugini

copyright © 2019 Wyclif e Bijbelvertalers Nederland

Language: Pole Vitu (Vitu)

Dialect: Vitu

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-08-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 20 Aug 2022

5a86e94f-d1d1-5388-8981-4bc1ed55d7ae